

Bruxelles, 14. rujna 2018.
(OR. en)

12129/18

**Međuinstitucijski predmet:
2018/0331 (COD)**

CT 144
ENFOPOL 450
COTER 114
JAI 881
CYBER 193
TELECOM 288
FREMP 142
AUDIO 64
DROIPEN 127
COHOM 107
CODEC 1468

PRIJEDLOG

Od:	Glavni tajnik Europske komisije, potpisao g. Jordi AYET PUIGARNAU, direktor
Datum primitka:	12. rujna 2018.
Za:	g. Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, glavni tajnik Vijeća Europske unije
Br. dok. Kom.:	COM(2018) 640 final
Predmet:	Prijedlog UREDBE EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA o sprečavanju širenja terorističkih sadržaja na internetu <i>Doprinos Europske komisije sastanku čelnika u Salzburgu, održanog 19. i 20. rujna 2018.</i>

Za delegacije se u prilogu nalazi dokument COM(2018) 640 final.

Priloženo: COM(2018) 640 final

EUROPSKA
KOMISIJA

Bruxelles, 12.9.2018.
COM(2018) 640 final

2018/0331 (COD)

Prijedlog

UREDBE EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA

o sprečavanju širenja terorističkih sadržaja na internetu

*Doprinos Europske komisije sastanku čelnika u
Salzburgu, održanog 19. i 20. rujna 2018.*

{SEC(2018) 397 final} - {SWD(2018) 408 final} - {SWD(2018) 409 final}

OBRAZLOŽENJE

1. KONTEKST PRIJEDLOGA

1.1. Razlozi i ciljevi prijedloga

Sveprisutnost interneta omogućuje korisnicima da komuniciraju, rade, socijaliziraju se, stvaraju i razmjenjuju informacije i sadržaje sa stotinama milijuna pojedinaca širom svijeta. Internetske platforme generiraju znatne koristi za gospodarsku i društvenu dobrobit korisnika diljem Unije i izvan nje. Međutim, mogućnost da se uz minimalne troškove dopre do tako brojne publike privlačna je i kriminalcima koji žele zloupotrijebiti internet u nezakonite svrhe. Nedavni teroristički napadi na tlu EU-a pokazali su kako teroristi zloupotrebljavaju internet za obučavanje i regrutiranje pobornika, pripremu i olakšavanje terorističkih aktivnosti, veličanje svojih nedjela, poticanje drugih da slijede njihovim stopama i za pobuđivanje straha u javnosti.

Teroristički sadržaji koji se u takve svrhe dijele na internetu šire se preko pružatelja usluga smještaja na poslužitelju koji omogućuju postavljanje sadržaja trećih strana. U nekoliko nedavnih terorističkih napada u Europi pokazalo se da su teroristički sadržaji na internetu bili ključni u radikalizaciji i inspiriranju napada, koje su izvršili takozvani „vukovi samotnjaci”. Takvim se sadržajima ne stvaraju samo znatni negativni učinci na pojedince i društvo u cjelini, nego se usto smanjuje povjerenje korisnika u internet i utječe na poslovne modele i ugled zahvaćenih poduzeća. Teroristi nisu zloupotrijebili samo velike platforme društvenih medija, već sve više zloupotrebljavaju manje pružatelje koji nude različite vrste usluga smještaja na poslužitelju diljem svijeta. Zloupotreba interneta ukazala je na to da internetske platforme imaju posebnu društvenu odgovornost da zaštite svoje korisnike od izlaganja terorističkim sadržajima i ozbiljnim sigurnosnim rizicima koje takav sadržaj može donijeti društvu u cjelini.

Pružatelji usluga smještaja na poslužitelju reagirali su na pozive javnih tijela i uveli određene mjere za suzbijanje terorističkih sadržaja na svojim poslužiteljima. Napredak je ostvaren putem okvira i partnerstava na dobrovoljnoj osnovi, među ostalim preko internetskog foruma EU-a, pokrenutog u prosincu 2015. na temelju Europskog programa sigurnosti. Internetski forum EU-a promiče dobrovoljnu suradnju i dobrovoljne mjere država članica i pružatelja usluga smještaja na poslužitelju kojima je cilj smanjiti dostupnost terorističkih sadržaja na internetu i osnažiti civilno društvo za plodniji i drugačiji diskurs na internetu. Rezultat su takvog pristupa veća suradnja, bolje reagiranje poduzeća na prijave nacionalnih tijela i Jedinice Europolu za prijavljivanje neprihvatljivog internetskog sadržaja, uvođenje dobrovoljnih proaktivnih mjera za bolje automatizirano otkrivanje terorističkih sadržaja, veća transparentnost u radu i bolja suradnja u sektoru, što uključuje i razvoj „baze podataka s identifikacijskim kontrolnim brojevima (*hashes*)” kako bi se spriječilo stavljanje poznatog terorističkog sadržaja na povezane platforme. Premda bi suradnju u okviru internetskog foruma EU-a trebalo nastaviti, na vidjelo su izašla ograničenja dobrovoljnih mehanizama. Prvo, ne sudjeluju svi zahvaćeni pružatelji usluga smještaja na poslužitelju u forumu i, drugo, razmjer i brzina napretka koje su općenito pokazali pružatelji usluga smještaja na poslužitelju nisu dovoljni da se taj problem riješi na odgovarajući način.

S obzirom na navedena ograničenja, postoji jasna potreba za pojačanim djelovanjem Europske unije u borbi protiv terorističkih sadržaja na internetu. Komisija je 1. ožujka 2018. donijela Preporuku o mjerama za djelotvorno suzbijanje nezakonitog sadržaja na internetu,

koja se nadovezuje na Komunikaciju Komisije iz rujna¹ te na rad u okviru internetskog foruma EU-a. Preporuka ima posebno poglavlje u kojem se utvrđuje niz mjera za djelotvorno suzbijanje postavljanja i razmjene terorističke propagande na internetu, kao što su postupak prijavljivanja, rok od jednog sata za odgovor na prijave, proaktivnije otkrivanje, djelotvorno uklanjanje i dostatne zaštitne mjere za točnu procjenu terorističkog sadržaja².

Potreba za snažnijim djelovanjem u pogledu terorističkih sadržaja na internetu vidljiva je i u pozivima država članica EU-a, a neke od njih to su pitanje već zakonski uredile ili izjavile da to planiraju učiniti. Nakon niza terorističkih napada u EU-u i s obzirom na to da su teroristički sadržaji na internetu i dalje lako dostupni Europsko vijeće na svojem je sastanku od 22. i 23. lipnja 2017. pozvalo industriju da „razvije nove tehnologije i alate za poboljšanje automatskog otkrivanja sadržaja kojima se potiče na teroristička djela te njihova uklanjanja. To bi, prema potrebi, trebalo dopuniti relevantnim zakonodavnim mjerama na razini EU-a.” Europsko vijeće pozdravilo je 28. lipnja 2018. „namjeru Komisije da predstavi zakonodavni prijedlog kako bi se poboljšalo otkrivanje i uklanjanje sadržaja kojim se potiče mržnja i počinjenje terorističkih djela.” Usto, Europski parlament u svojoj je rezoluciji od 15. lipnja 2017. o internetskim platformama i jedinstvenom digitalnom tržištu potaknuo platforme „da postrože mjere za borbu protiv nezakonitog i štetnog sadržaja” i zatražio od Komisije da predstavi prijedloge za rješavanje tih pitanja.

U cilju rješavanja predmetnih pitanja i kao odgovor na traženje država članica i Europskog parlamenta Komisijin prijedlog nastoji uspostaviti jasan i usklađen pravni okvir kojim bi se spriječila zloupotreba usluga smještaja na poslužitelju radi širenja terorističkih sadržaja na internetu kako bi se zajamčilo neometano funkcioniranje jedinstvenoga digitalnog tržišta i istovremeno osigurali povjerenje i sigurnost. Ovom se Uredbom želi osigurati jasnoća u pogledu odgovornosti pružatelja usluga smještaja na poslužitelju za poduzimanje svih primjerenih, razumnih i razmjernih mjera potrebnih za jamčenje sigurnosti njihovih usluga te za brzo i djelotvorno otkrivanje i uklanjanje terorističkih sadržaja na internetu, uzimajući u obzir temeljnu važnost slobode izražavanja i informiranja u otvorenom i demokratskom društvu. Usto se uvodi niz potrebnih zaštitnih mjera kojima se želi osigurati puno poštovanje temeljnih prava, kao što je sloboda izražavanja i informiranja u demokratskom društvu, te mogućnost sudske zaštite zajamčene pravom na učinkovit pravni lijek kako je utvrđeno člankom 19. UEU-a i člankom 47. Povelje o temeljnim pravima Europske unije.

Uvođenjem minimalnih obveza dužne pažnje za pružatelje usluga smještaja na poslužitelju, koje uključuju posebna pravila i obveze, kao i uvođenjem obveza za države članice, prijedlog nastoji povećati djelotvornost postojećih mjera u otkrivanju, identificiranju i uklanjanju terorističkih sadržaja na internetu bez zadiranja u temeljna prava, kao što je sloboda izražavanja i informiranja. Takav usklađen pravni okvir olakšat će pružanje internetskih usluga na cijelom jedinstvenom digitalnom tržištu i osigurati ravnopravne uvjete za sve pružatelje usluga smještaja na poslužitelju koji svoje usluge usmjeravaju prema Europskoj uniji. Ujedno će biti čvrst pravni okvir za otkrivanje i uklanjanje terorističkih sadržaja i sadržavati odgovarajuće zaštitne mjere za zaštitu temeljnih prava. Konkretno, obveze u pogledu transparentnosti dovest će do porasta povjerenja građana, osobito korisnika interneta, te veće odgovornosti i transparentnosti mjera poduzeća, među ostalim u odnosu na javna tijela. Prijedlogom se također utvrđuje obveza uspostave pravnih lijekova i mehanizama za podnošenje pritužbi kako bi korisnici mogli osporavati uklanjanje njihova sadržaja. Obveze

¹ Komunikacija (COM(2017) 555 final) o suzbijanju nezakonitog sadržaja na internetu.

² Preporuka (C(2018) 1177 final) od 1. ožujka 2018. o mjerama za suzbijanje nezakonitih internetskih sadržaja.

država članica doprinijet će tim ciljevima te povećati sposobnost mjerodavnih tijela za poduzimanje odgovarajućih mjera protiv terorističkih sadržaja na internetu i suzbijanje kriminala. Države članice mogu izreći kazne pružateljima usluga smještaja na poslužitelju koji ne ispunjavaju obveze iz Uredbe.

1.2. Usklađenost s postojećim pravnim okvirom EU-a u određenom području politike

Postojeći je prijedlog u skladu s pravnom stečevinom povezanom s jedinstvenim digitalnim tržištem, osobito s Direktivom o elektroničkoj trgovini. Konkretno, ni jedna mjera koju pružatelj usluga smještaja na poslužitelju poduzme u skladu s ovom Uredbom, uključujući proaktivne mjere, ne bi sama po sebi trebala dovesti do toga da taj pružatelj usluga izgubi koristi od izuzeća od odgovornosti koje je predviđeno, pod određenim uvjetima, u članku 14. Direktive o elektroničkoj trgovini. Odluka nacionalnih tijela o naganjanju razmjernih i konkretnih proaktivnih mjera u načelu ne bi trebala dovesti do toga da države članice uvedu opću obvezu praćenja, kako je propisano člankom 15. stavkom 1. Direktive 2000/31/EZ. Međutim, s obzirom na posebno ozbiljne rizike povezane sa širenjem terorističkih sadržaja, odluke na temelju ove Uredbe mogu iznimno odstupati od tog načela u skladu s okvirom EU-a. Prije donošenja takvih odluka nadležno bi tijelo trebalo postići pravednu ravnotežu između potrebe za javnom sigurnošću te relevantnih interesa i temeljnih prava, uključujući osobito slobodu izražavanja i informiranja, slobodu poduzetništva te zaštitu osobnih podataka i privatnosti. Obveza dužne pažnje za pružatelje usluga smještaja na poslužitelju trebala bi odražavati tu ravnotežu, koja se spominje u Direktivi o elektroničkoj trgovini.

Prijedlog je usklađen i s Direktivom (EU) 2017/541 o suzbijanju terorizma, čiji je cilj uskladiti zakonodavstvo država članica kojim se kriminaliziraju kaznena djela terorizma. Na temelju članka 21. Direktive o suzbijanju terorizma države članice moraju poduzeti mjere kojima se jamči brzo uklanjanje internetskog sadržaja, što je ograničeno na internetske sadržaje za javno poticanje, a same odlučuju o odabiru mjera. Ova Uredba, koja je preventivnog karaktera, obuhvaća ne samo materijal kojim se potiče terorizam, nego i materijal za regrutiranje ili obuku, čime se uzimaju u obzir druga kaznena djela povezana s terorističkim aktivnostima, također obuhvaćena Direktivom (EU) 2017/541. Uredbom se izravno nameće obveza dužne pažnje za pružatelje usluga smještaja na poslužitelju prema kojoj moraju ukloniti teroristički sadržaj te se usklađuju postupci izdavanja naloga za uklanjanje s ciljem smanjenja dostupnosti terorističkih sadržaja na internetu.

Ovom se Uredbom dopunjuju pravila utvrđena u budućoj Direktivi o audiovizualnim medijskim uslugama, s tim da je njezino osobno i materijalno područje primjene šire. Uredba obuhvaća ne samo platforme za razmjenu videozapisa, nego i sve različite vrste pružatelja usluga smještaja na poslužitelju. Usto, osim videozapisa obuhvaća i slike i tekst. Povrh toga, Uredba čini više od Direktive u smislu materijalnih odredbi tako što usklađuje propise koji se odnose na zahtjeve za uklanjanje terorističkog sadržaja, ali i proaktivne mjere.

Predložena Uredba temelji se na Preporuci Komisije³ od ožujka 2018. o nezakonitom sadržaju. Ta preporuka ostaje na snazi, a svi koji rade na smanjenju dostupnosti nezakonitog sadržaja, koji obuhvaća i teroristički sadržaj, trebali bi i dalje usklađivati svoj rad na mjerama utvrđenima u Preporuci.

³ Preporuka (C(2018) 1177 final) od 1. ožujka 2018. o mjerama za suzbijanje nezakonitih internetskih sadržaja.

1.3. Sažetak prijedloga Uredbe

Osobno područje primjene ovog prijedloga odnosi se na pružatelje usluga smještaja na poslužitelju koji nude svoje usluge unutar Unije, bez obzira na mjesto njihova poslovnog nastana ili njihovu veličinu. Predloženim zakonodavstvom uvodi se niz mjera kojima se sprečava zloupotreba usluga smještaja na poslužitelju za širenje terorističkih sadržaja na internetu kako bi se jamčilo neometano funkcioniranje jedinstvenoga digitalnog tržišta, a istovremeno osiguralo povjerenje i pružila sigurnost. Definicija nezakonitog terorističkog sadržaja u skladu je s definicijom kaznenih djela terorizma, kako je utvrđeno u Direktivi (EU) 2017/541, a teroristički sadržaj definiran je kao informacija kojom se potiče i veliča počinjenje kaznenih djela terorizma, potiče doprinos počinjenju kaznenih djela terorizma, daju upute za počinjenje takvih djela te potiče sudjelovanje u terorističkim skupinama.

Kako bi se osiguralo uklanjanje nezakonitog terorističkog sadržaja, Uredbom se uvodi nalog za uklanjanje koji nadležno tijelo države članice može izdati kao upravnu ili sudsku odluku. U takvim je slučajevima pružatelj usluga smještaja na poslužitelju obavezan ukloniti sadržaj ili mu onemogućiti pristup u roku od jednog sata. Usto, Uredbom se usklađuju minimalni zahtjevi za prijave koje nadležna tijela država članica i tijela Unije (na primjer Europol) šalju pružateljima usluga smještaja na poslužitelju kako bi oni procijenili ispunjava li prijavljeni sadržaj njihove uvjete. Nadalje, na temelju Uredbe pružatelji usluga smještaja na poslužitelju moraju, prema potrebi, poduzimati proaktivne mjere razmjerne stupnju rizika i ukloniti teroristički materijal sa svojih poslužitelja, među ostalim uvođenjem automatiziranih alata za otkrivanje.

Uz mjere za smanjenje terorističkih sadržaja na internetu utvrđuje se i niz ključnih zaštitnih mjera za osiguravanje pune zaštite temeljnih prava. U okviru mjera kojima se sadržaj koji nije teroristički sadržaj štiti od pogrešnog uklanjanja ovim se prijedlogom utvrđuju obveze za uspostavu pravnih lijekova i mehanizama za podnošenje pritužbi kako bi korisnici mogli osporavati uklanjanje svojeg sadržaja. Povrh toga, Uredbom se uvodi obveza transparentnosti u pogledu mjera koje pružatelji usluga smještaja na poslužitelju poduzmu protiv terorističkih sadržaja, čime se osigurava odgovornost prema korisnicima, građanima i javnim tijelima.

Na temelju Uredbe države članice moraju se pobrinuti da njihova nadležna tijela imaju potrebne kapacitete za reagiranje na teroristički sadržaj na internetu. Države članice obvezne su se međusobno obavješćivati i surađivati, a radi bolje koordinacije naloga za uklanjanje i prijave mogu se služiti kanalima koje je uspostavio Europol. Usto, Uredbom se uvode obveze za pružatelje usluga smještaja na poslužitelju na temelju kojih moraju detaljnije izvješćivati o poduzetim mjerama i obavijestiti tijela za izvršavanje zakonodavstva kad otkriju sadržaj koji predstavlja prijetnju životu ili sigurnosti. Konačno, pružatelji usluga smještaja na poslužitelju obvezni su čuvati uklonjeni sadržaj, što predstavlja zaštitnu mjeru protiv pogrešnog uklanjanja i jamstvo da se neće izgubiti potencijalni dokazi za potrebe sprečavanja, otkrivanja, istrage i progona kaznenih djela terorizma.

2. PRAVNA OSNOVA, SUPSIDIJARNOST I PROPORCIONALNOST

2.1. Pravna osnova

Pravna je osnova članak 114. Ugovora o funkcioniranju Europske unije, kojim se predviđa uspostava mjera za neometano funkcioniranje unutarnjeg tržišta.

Članak 114. primjerena je pravna osnova za usklađivanje uvjeta prema kojima pružatelji usluga smještaja na poslužitelju pružaju prekogranične usluge na jedinstvenom digitalnom tržištu te za premošćivanje razlika među odredbama država članica koje bi u protivnom mogle ometati funkcioniranje unutarnjeg tržišta. Usto, njime se sprečava pojava novih prepreka

gospodarskoj aktivnosti koje bi mogle nastati zbog razlika u smjerovima u kojima bi se nacionalni zakoni mogli razvijati.

Na temelju članka 114. mogu se nametnuti obveze za pružatelje usluga smještaja na poslužitelju s poslovnim nastanom izvan područja EU-a ako njihovo pružanje usluga utječe na unutarnje tržište jer je to potrebno za željeni cilj koji se odnosi na unutarnje tržište.

2.2. Odabir instrumenta

Člankom 114. UFEU-a zakonodavcu EU-a daje se mogućnost donošenja uredbi i direktiva.

Budući da se prijedlog odnosi na obveze pružatelja usluga koji svoje usluge uglavnom nude u više od jedne države članice, različita primjena tih pravila ometala bi pružanje usluga koje nude pružatelji koji djeluju u više država članica. Uredba omogućuje jedinstveno uvođenje iste obveze u cijeloj Uniji, izravno je primjenjiva, pruža jasnoću i veću pravnu sigurnost i onemogućuje različito prenošenje u državama članicama. Iz navedenih se razloga najprikladnijim oblikom instrumenta smatra uredba.

2.3. Supsidijarnost

S obzirom na prekograničnu dimenziju obuhvaćenih problema, da bi se ciljevi mogli ostvariti, mjere uključene u prijedlog moraju se donositi na razini Unije. Internet je po svojoj prirodi prekograničan pa se sadržaju na poslužiteljima u jednoj državi članici u pravilu može pristupiti iz bilo koje druge države članice.

Radi suzbijanja terorističkih sadržaja na internetu trenutačno se donose raznoliki nacionalni propisi te postoji opasnost da će se ta raznolikost dodatno pogoršati. Usklađivanje s različitim propisima opteretilo bi poduzeća te stvorilo nejednake uvjete za poduzeća, ali i uzrokovalo sigurnosne propuste.

Stoga se djelovanjem na razini EU-a povećavaju pravna sigurnost i djelotvornost mjera pružatelja usluga smještaja na poslužitelju u suzbijanju terorističkih sadržaja na internetu. Više poduzeća bilo bi u mogućnosti reagirati, uključujući poduzeća s poslovnim nastanom izvan Europske unije, čime bi se ojačala cjelovitost jedinstvenoga digitalnog tržišta.

Time se opravdava potreba za djelovanjem na razini EU-a, što potvrđuju zaključci Europskog vijeća iz lipnja 2018. u kojima se Komisija poziva da predstavi zakonodavni prijedlog u tom području.

2.4. Proporcionalnost

Prijedlogom se utvrđuju pravila prema kojima pružatelji usluga smještaja na poslužitelju primjenjuju mjere za brzo uklanjanje terorističkog sadržaja sa svojih poslužitelja. Ključna su obilježja prijedloga ograničena na ono što je nužno za postizanje ciljeva politike.

Prijedlogom se uzimaju u obzir opterećenje za pružatelje usluga smještaja na poslužitelju i zaštitne mjere, uključujući zaštitu slobode izražavanja i informiranja kao i drugih temeljnih prava. Rok od jednog sata za uklanjanje primjenjuje se samo na naloge za uklanjanje sadržaja za koji su nadležna tijela utvrdila nezakonitost putem odluke koja podliježe sudskom preispitivanju. Kad je riječ o prijavama, obvezno je uspostaviti mjere kojima se olakšava brža procjena terorističkog sadržaja, ali se ne uvodi obveza njegova uklanjanja niti krajnji rokovi. Konačna odluka ostaje dobrovoljna odluka pružatelja usluga smještaja na poslužitelju. Poduzeća su manje opterećena u pogledu procjene sadržaja jer nadležna tijela država članica i tijela Unije daju objašnjenja o tome zašto se određeni sadržaj može smatrati terorističkim sadržajem. Pružatelji usluga smještaja na poslužitelju prema potrebi poduzimaju proaktivne mjere kako bi zaštitili svoje usluge od širenja terorističkih sadržaja. Posebne obveze povezane

s proaktivnim mjerama ograničene su na one pružatelje usluga smještaja na poslužitelju koji su izloženi terorističkom sadržaju, čemu je dokaz primitak naloga za uklanjanje koji je postao konačan, a te bi obveze trebale biti razmjerne razini rizika i resursima poduzeća. Čuvanje uklonjenog sadržaja i povezanih podataka ograničeno je na razdoblje koje je razmjerno svrsi omogućivanja postupka upravnog ili sudskog preispitivanja te na sprečavanje, otkrivanje, istragu i progon kaznenih djela terorizma.

3. REZULTATI EX POST EVALUACIJA, SAVJETOVANJA S DIONICIMA I PROCJENE UČINAKA

3.1. Savjetovanja s dionicima

U izradi ovog zakonodavnog prijedloga Komisija se savještovala sa svim relevantnim dionicima kako bi doznala njihova stajališta i što bi se moglo dalje učiniti. Komisija je provela otvoreno javno savjetovanje o mjerama za poboljšanje učinkovitosti suzbijanja nezakonitog sadržaja. Zaprimala je 8 961 odgovor, od čega 8 749 od pojedinaca, 172 od organizacija, 10 od javnih uprava i 30 od drugih kategorija ispitanika. Eurobarometar je istovremeno proveo anketu o nezakonitim sadržajima na internetu na nasumičnom uzorku od 33 500 građana EU-a. Komisija se tijekom svibnja i lipnja 2018. savještovala i s nadležnim tijelima država članica te s pružateljima usluga smještaja na poslužitelju u vezi s konkretnim mjerama za suzbijanje terorističkih sadržaja na internetu.

Većina dionika izjavila je da su teroristički sadržaji na internetu ozbiljan društveni problem koji utječe na korisnike interneta i poslovne modele pružatelja usluga smještaja na poslužitelju. Općenito, 65 % ispitanika u anketi Eurobarometra⁴ smatralo je da internet nije siguran za korisnike, dok je 90 % ispitanika smatralo da je važno ograničiti brzinu širenja nezakonitih sadržaja na internetu. Savjetovanja s državama članicama pokazala su da, iako dobrovoljni mehanizmi daju rezultate, mnogi smatraju da je teroristički sadržaj potrebno pravno regulirati, što je istaknuto i u Zaključcima Vijeća iz lipnja 2018. Premda se pružatelji usluga smještaja na poslužitelju općenito zalažu za nastavak dobrovoljnih mjera, zamijetili su moguće negativne učinke novonastajuće pravne fragmentacije u Uniji.

Mnogi su dionici naglasili da je potrebno uspostaviti ravnotežu između regulatornih mjera za uklanjanje sadržaja, osobito proaktivnih mjera i strogih rokova, i mjera zaštite temeljnih prava, posebno slobode govora. Dionici su iznijeli niz potrebnih mjera koje se odnose na transparentnost i odgovornost te istaknuli da bi primjena automatiziranih alata trebala podrazumijevati preispitivanje odluka tog alata na temelju provjera koje provodi čovjek.

3.2. Procjena učinka

Odbor za regulatorni nadzor dao je pozitivno mišljenje sa zadržkama o procjeni učinka i iznio različite prijedloge za poboljšanje⁵. Nakon njegova mišljenja izvješće o procjeni učinka izmijenjeno je radi uključivanja glavnih napomena Odbora: poseban je fokus stavljen na teroristički sadržaj uz isticanje što to podrazumijeva za funkcioniranje jedinstvenoga digitalnog tržišta i izradu detaljnije analize učinka na temeljna prava i funkcioniranje zaštitnih mjera predloženih u opcijama.

Ako se ne poduzmu dodatne mjere, očekivat će se daljnja provedba dobrovoljnih mjera u okviru osnovnog scenarija kao i to da će one imati određeni učinak na smanjenje terorističkih sadržaja na internetu. Međutim, nije izgledno da će dobrovoljne mjere provoditi svi pružatelji

⁴ Eurobarometar 469, Nezakoniti sadržaji na internetu, lipanj 2018.

⁵ Poveznica na mišljenje Odbora za regulatorni nadzor.

usluga smještaja na poslužitelju koji su izloženi takvom sadržaju te se očekuje daljnja pravna fragmentacija uz nastanak novih prepreka prekograničnom pružanju usluga. Uz osnovni scenarij razmotrene su tri glavne opcije za politike s većim razinama djelotvornosti u postizanju ciljeva utvrđenih u procjeni učinka i općeg političkog cilja, tj. smanjenja terorističkih sadržaja na internetu.

Područje primjene tih obveza u sve tri opcije obuhvaća sve pružatelje usluga smještaja na poslužitelju (osobno područje primjene) s poslovnim nastanom u EU-u i trećim zemljama u onoj u mjeri u kojoj nude svoje usluge u Uniji (geografsko područje primjene). S obzirom na prirodu problema i potrebu da se izbjegne zloupotreba manjih platformi, ni u jednoj od opcija nisu predviđena izuzeća za MSP-ove. U svim je opcijama predviđeno da pružatelji usluga smještaja na poslužitelju, uključujući poduzeća s poslovnim nastanom izvan EU-a, imenuju pravnog zastupnika u EU-u kako bi se osigurala izvršivost propisa EU-a. Također je predviđeno da države članice razviju mehanizme kažnjavanja.

U svim se opcijama predviđa uspostava novog, usklađenog sustava pravnih naloga za uklanjanje terorističkih sadržaja na internetu koje nacionalna tijela izdaju pružateljima usluga smještaja na poslužitelju te obveza uklanjanja takvog sadržaja u roku od jednog sata. Pružatelji usluga smještaja na poslužitelju ne moraju nužno provesti procjenu na temelju takvih naloga, koji bi k tome podliježali sudskom preispitivanju.

Sve tri opcije obuhvaćaju zaštitne mjere, konkretno postupke za podnošenje pritužbi i učinkovite pravne lijekove, uključujući sudsku zaštitu i druge odredbe za sprečavanje pogrešnog uklanjanja sadržaja koji nije teroristički sadržaj, pri čemu se osigurava poštovanje temeljnih prava. Nadalje, sve opcije uključuju obveze izvješćivanja u obliku transparentnosti prema javnosti i izvješćivanja država članica i Komisije te obvezu izvješćivanja nadležnih tijela ako se sumnja na kaznena djela. Usto, predviđene su obveze suradnje između nacionalnih tijela, pružatelja usluga smještaja na poslužitelju i, prema potrebi, Europolu.

Glavne razlike između tri opcije odnose se na opseg definicije terorističkog sadržaja, razinu usklađivanja prijava, opseg proaktivnih mjera, obveze koordinacije država članica i zahtjeve za čuvanje podataka. U okviru 1. opcije materijalno područje primjene ograničilo bi se na sadržaje koji se šire radi izravnog poticanja na počinjenje terorističkog djela, u njegovoj uskoj definiciji, dok bi se u okviru 2. i 3. opcije primijenio sveobuhvatniji pristup, koji bi obuhvatio materijal koji se odnosi na regrutiranje i obuku. Kad je riječ o proaktivnim mjerama, u okviru 1. opcije pružatelji usluga smještaja na poslužitelju koji su izloženi terorističkim sadržajima trebali bi provesti procjenu rizika, ali bi proaktivne mjere za uklanjanje rizika i dalje bile dobrovoljne. Prema 2. opciji pružatelji usluga smještaja na poslužitelju trebali bi izraditi akcijski plan koji može uključivati uvođenje automatiziranih alata za sprečavanje ponovnog postavljanja već uklonjenog sadržaja. Posljednja opcija, 3., uključuje opsežnije proaktivne mjere prema kojima pružatelji usluga izloženi terorističkom sadržaju moraju identificirati novi materijal. Prema svim opcijama zahtjevi povezani s proaktivnim mjerama bili bi razmjerni razini u kojoj je određen pružatelj usluga izložen terorističkom materijalu te njegovim ekonomskim kapacitetima. Kad je riječ o prijavama, 1. opcijom ne predviđa se usklađivanje pristupa u tom području, prema 2. opciji to bi se učinilo samo za prijave Europolu, a 3. opcija obuhvatila bi i prijave država članica. U okviru 2. i 3. opcije države članice bile bi obvezne međusobno se obavješćivati, koordinirati i surađivati, a prema 3. opciji morale bi se pobrinuti da nadležna tijela imaju kapacitete za otkrivanje i prijavljivanje terorističkih sadržaja. Konačno, 3. opcija uključuje i zahtjev za čuvanje podataka kao zaštitnu mjeru u slučaju pogrešnog uklanjanja te zahtjev za olakšavanje kaznenih istraga.

Uz pravne odredbe, sve zakonodavne opcije predviđaju i niz popratnih mjera, prvenstveno kako bi se olakšala suradnja nacionalnih tijela i Europolu te suradnja s pružateljima usluga smještaja na poslužitelju, ali i potporu za istraživanje, razvoj i inovacije za potrebe razvoja i primjene tehnoloških rješenja. Nakon donošenja pravnog instrumenta mogli bi se uvesti i dodatni instrumenti za informiranje MSP-ova i potporu MSP-ovima.

U procjeni učinka zaključeno je da je za postizanje tog cilja politike potreban niz mjera. Od uske definicije sadržaja (1. opcija) bila bi poželjnija sveobuhvatna definicija terorističkog sadržaja koja bi obuhvatila najštetniji materijal. Proaktivne obveze ograničene na sprečavanje ponovnog postavljanja terorističkog sadržaja (2. opcija) imale bi manji učinak u odnosu na obveze povezane s otkrivanjem novih terorističkih sadržaja (3. opcija). Odredbe o prijavama trebale bi uključivati prijave Europolu i država članica (3. opcija), a ne se ograničiti samo na prijave Europolu (2. opcija) jer su prijave država članica važan doprinos u okviru ukupnih napora za smanjenje dostupnosti terorističkih sadržaja na internetu. Takve bi mjere trebalo provesti uz mjere koje su zajedničke svim opcijama, uključujući stroge zaštitne mjere protiv pogrešnog uklanjanja sadržaja.

3.3. Temeljna prava

Terorističkom propagandom na internetu potiče se pojedince na izvršenje terorističkih napada, među ostalim tako što im se daju detaljne upute o tome kako nanijeti najveću moguću štetu. Nakon takvih nedjela obično se objavljuje nova propaganda kojom se takva djela veličaju, a druge potiče da učine isto. Ovom Uredbom doprinosi se zaštiti javne sigurnosti tako što se smanjuje dostupnost terorističkih sadržaja kojima se promiče i potiče kršenje temeljnih prava.

Prijedlog bi mogao utjecati na niz temeljnih prava:

- (a) prava pružatelja sadržaja: pravo na slobodu izražavanja; pravo na zaštitu osobnih podataka; pravo na poštovanje privatnog i obiteljskog života, načelo nediskriminacije i pravo na učinkovit pravni lijek;
- (b) prava pružatelja usluga: pravo na slobodu poduzetništva; pravo na učinkovit pravni lijek;
- (c) prava svih građana: pravo na slobodu izražavanja i informiranja.

Uzimajući u obzir relevantnu pravnu stečevinu, u predloženu su Uredbu uključene primjerene i stroge zaštitne mjere kojima se jamči zaštita prava takvih osoba.

Prvi je element u tom kontekstu utvrđivanje definicije terorističkih sadržaja na internetu u skladu s definicijom kaznenih djela terorizma iz Direktive (EU) 2017/541. Ta se definicija primjenjuje na naloge za uklanjanje i na prijave, kao i na proaktivne mjere. Definicijom se osigurava da se uklanja samo nezakoniti sadržaj koji odgovara definiciji povezanih kaznenih djela u Uniji. Usto, Uredba uključuje opću obvezu dužne pažnje prema kojoj pružatelji usluga smještaja na poslužitelju trebaju postupati savjesno, razmjerno i nediskriminirajuće sa sadržajima koje pohranjuju, posebno kad primjenjuju svoje uvjete, kako bi se izbjeglo uklanjanje sadržaja koji nije teroristički sadržaj.

Drugim riječima, Uredba je osmišljena kako bi se osigurala razmjernost poduzetih mjera s obzirom na temeljna prava. Kad je riječ o nalogima za uklanjanje, procjena sadržaja koju provodi nadležno tijelo (ono prema potrebi obavlja i pravne provjere) opravdava da se na tu mjeru primjenjuje rok od jednog sata. Nadalje, odredbe ove Uredbe koje se odnose na prijave ograničene su na prijave koje pošalju nadležna tijela i tijela Unije u kojima je objašnjeno zašto se sadržaj može smatrati terorističkim sadržajem. Premda odgovornost za uklanjanje sadržaja

identificiranog u prijavi ostaje na pružatelju usluga smještaja na poslužitelju, tu odluku olakšava prethodno navedena procjena.

U pogledu proaktivnih mjera odgovornost za identificiranje, procjenu i uklanjanje sadržaja ostaje na pružateljima usluga smještaja na poslužitelju, koji trebaju uspostaviti zaštitne mjere kako bi se osiguralo da sadržaj nije pogrešno uklonjen, među ostalim putem provjere koju provodi čovjek, osobito ako je potrebno dodatno proučavanje konteksta. Za razliku od osnovnog scenarija u kojem najzahvaćenija poduzeća uvode automatizirane alate bez javnog nadzora, o obliku i provedbi proaktivnih mjera trebalo bi izvijestiti nadležna tijela u državama članicama. Tom se obvezom smanjuje rizik od pogrešnog uklanjanja i za poduzeća koja uspostavljaju nove alate i za ona koja se njima već služe. Usto, pružatelji usluga smještaja na poslužitelju moraju omogućiti mehanizme za podnošenje pritužbi koji su jednostavni za korištenje kako bi pružatelji sadržaja mogli osporavati odluke o uklanjanju njihova sadržaja te objavljivati izvješća za potrebe javne transparentnosti.

Najzad, za slučaj da sadržaj i povezani podaci budu pogrešno uklonjeni unatoč navedenim zaštitnim mjerama, pružatelji usluga smještaja na poslužitelju moraju čuvati sadržaje i podatke u razdoblju od šest mjeseci kako bi ih prema potrebi mogli vratiti, čime se osigurava djelotvornost postupaka podnošenja pritužbi i preispitivanja s ciljem zaštite slobode izražavanja i informiranja. Čuvanje istovremeno služi u svrhe izvršavanja zakonodavstva. Pružatelji usluga smještaja na poslužitelju moraju uspostaviti tehničke i organizacijske zaštitne mjere kako se podaci ne bi mogli koristiti u druge svrhe.

Predložene mjere, osobito one koje se odnose na naloge za uklanjanje, prijave i čuvanje podataka te proaktivne mjere, trebale bi zaštititi korisnike interneta od terorističkih sadržaja, ali i doprinijeti zaštiti prava građana na život tako što će se smanjiti dostupnost terorističkih sadržaja na internetu.

4. UTJECAJ NA PRORAČUN

Zakonodavnim prijedlogom Uredbe ne utječe se na proračun Unije.

5. OSTALI DIJELOVI

5.1. Planovi provedbe i mehanizmi praćenja, evaluacije i izvješćivanja

Najkasnije [godinu dana od datuma početka primjene ove Uredbe] Komisija će uspostaviti detaljan program za praćenje ishoda, rezultata i učinaka ove Uredbe. U programu praćenja utvrđuju se pokazatelji te sredstva i vremenski intervali za prikupljanje podataka i drugih potrebnih dokaza. Navode se konkretne mjere koje Komisija i države članice poduzimaju u prikupljanju i analizi podataka i drugih dokaza u svrhu praćenja napretka i evaluacije ove Uredbe.

Na temelju uspostavljenog programa praćenja Komisija će u roku od dvije godine od stupanja na snagu ove Uredbe izvijestiti o njezinoj provedbi na temelju izvješća za potrebe transparentnosti koje objave poduzeća te informacija koje dostave države članice. Komisija će provesti evaluaciju najranije četiri godine nakon stupanja na snagu Uredbe.

Na temelju nalaza evaluacije, uključujući dokaze o postojanju nedostataka i slabih točaka, te uzimajući u obzir tehnološki razvoj, Komisija će procijeniti potrebu za proširenjem područja primjene Uredbe. Komisija će prema potrebi podnijeti prijedloge za prilagodbu ove Uredbe.

Komisija će podupirati provedbu, praćenje i evaluacije Uredbe u okviru stručne skupine Komisije. Ta će skupina olakšavati suradnju između pružatelja usluga smještaja na poslužitelju, tijela za izvršavanje zakonodavstva i Europolu, poticati razmjene i prakse za otkrivanje i uklanjanje terorističkih sadržaja, doprinositi svojim stručnim znanjem o tome kako se mijenja način djelovanja terorista na internetu, te prema potrebi davati savjete i smjernice kako bi se omogućila provedba odredbi.

Provedbu predložene Uredbe mogao bi olakšati niz mjera potpore. Jedna je od mjera potencijalni razvoj platforme u okviru Europolu za pomoć u koordinaciji prijave i naloga za uklanjanje. Istraživanja koja financira EU o načinu na koji teroristi provode svoje aktivnosti doprinose razumijevanju i informiranosti svih relevantnih dionika. Usto, u okviru Obzora 2020. podupiru se istraživanja s ciljem razvoja novih tehnologija, pa tako i automatskog sprečavanja postavljanja terorističkih sadržaja. Nadalje, Komisija će nastaviti analizirati kako putem financijskih instrumenata pomagati nadležnim tijelima i pružateljima usluga smještaja na poslužitelju u provedbi ove Uredbe.

5.2. Detaljno obrazloženje posebnih odredbi prijedloga

U članku 1. utvrđuje se predmet Uredbe i navodi da se Uredbom utvrđuju pravila za sprečavanje zloupotrebe usluga smještaja na poslužitelju za širenje terorističkih sadržaja na internetu, uključujući obvezu dužne pažnje za pružatelje usluga smještaja na poslužitelju i mjere koje trebaju uspostaviti države članice. Utvrđuje se njezino geografsko područje primjene, koje obuhvaća pružatelje usluga smještaja na poslužitelju koji nude usluge u Uniji, neovisno o mjestu njihova poslovnog nastana.

U članku 2. utvrđuju se definicije pojmova koji se upotrebljavaju u Prijedlogu. Usto se u preventivne svrhe utvrđuje definicija terorističkog sadržaja koja se temelji na Direktivi o suzbijanju terorizma, a uključuje materijal i informacije kojima se potiče, ohrabruje ili zagovara počinjenje ili doprinos počinjenju kaznenih djela terorizma, daju upute za počinjenje takvih djela ili se promiče sudjelovanje u aktivnostima terorističke skupine.

Člankom 3. propisuje se da pružatelji usluga smještaja na poslužitelju trebaju primjenjivati dužnu pažnju kad postupaju u skladu s ovom Uredbom te poštovati relevantna temeljna prava. Pružatelji usluga smještaja na poslužitelju trebali bi u svoje uvjete uključiti odgovarajuće odredbe i potom osigurati njihovu primjenu.

Prema članku 4. države članice moraju ovlastiti nadležna tijela za izdavanje naloga za uklanjanje, a pružatelji usluga smještaja na poslužitelju dužni su ukloniti sadržaj u roku od jednog sata od primitka naloga za njegovo uklanjanje. Usto se utvrđuju minimalni elementi koje moraju sadržavati nalozi za uklanjanje te postupci kojima se pružatelji usluga smještaja na poslužitelju moraju služiti kako bi tijelu koje je izdalo nalog dali povratne informacije te kako bi ga izvijestili da nije moguće izvršiti nalog ili da je potrebno dodatno pojašnjenje. Isto tako, tijelo koje izdaje nalog mora izvijestiti tijelo koje nadgleda proaktivne mjere o tome koja je država članica nadležna za pružatelja usluga smještaja na poslužitelju.

U članku 5. utvrđuje se zahtjev prema kojem su pružatelji usluga smještaja na poslužitelju dužni uspostaviti mjere za brzu procjenu sadržaja iz prijave koju je uputilo nadležno tijelo države članice ili tijelo Unije, pri čemu se ne nameće zahtjev za uklanjanje predmetnog sadržaja niti se utvrđuju konkretni rokovi za djelovanje. Nadalje, utvrđuju se minimalni elementi koje prijave trebaju sadržavati i postupci kojima se pružatelji usluga smještaja na

poslužitelju moraju služiti kako bi tijelu koje je izdalo nalog dali povratne informacije ili kako bi od tijela koje je prijavilo sadržaj zatražili pojašnjenje.

Na temelju članka 6. pružatelji usluga smještaja na poslužitelju moraju prema potrebi poduzimati djelotvorne i proaktivne mjere. Utvrđuje se postupak kojim se osigurava da određeni pružatelji usluga smještaja na poslužitelju (tj. oni koji su primili nalog za uklanjanje koji je postao konačan) poduzimaju dodatne proaktivne mjere kad je to potrebno radi ublažavanja rizika i u mjeri u kojoj su njihove usluge izložene terorističkim sadržajima. Pružatelj usluga smještaja na poslužitelju trebao bi surađivati s nadležnim tijelom u pogledu potrebnih mjera, a u slučaju da se ne postigne sporazum, tijelo tom pružatelju usluga može nametnuti mjere. U članku se usto utvrđuje postupak za preispitivanje odluke nadležnog tijela.

U skladu s člankom 7. pružatelji usluga smještaja na poslužitelju moraju čuvati uklonjeni sadržaj i povezane podatke tijekom šest mjeseci u svrhu postupaka preispitivanja i u istražne svrhe. To se razdoblje može produljiti kako bi se omogućio dovršetak preispitivanja. Na temelju članka pružatelji usluga smještaja na poslužitelju moraju uspostaviti zaštitne mjere kako se čuvanom sadržaju i povezanim podacima ne bi pristupalo odnosno kako se taj sadržaj i ti podaci ne bi obrađivali u druge svrhe.

Prema članku 8. pružatelji usluga smještaja na poslužitelju dužni su objasniti svoje politike protiv terorističkog sadržaja i objavljivati godišnja izvješća za potrebe transparentnosti u vezi s poduzetim relevantnim mjerama.

Člankom 9. predviđaju se posebne zaštitne mjere u pogledu upotrebe i provedbe proaktivnih mjera kad se upotrebljavaju automatizirani alati kako bi se osiguralo da su odluke točne i utemeljene.

U skladu s člankom 10. pružatelji usluga smještaja na poslužitelju dužni su uvesti mehanizme za podnošenje pritužbi u vezi s nalogima za uklanjanje, prijavama i proaktivnim mjerama te hitno provjeriti sve pritužbe.

Na temelju članka 11. pružatelji usluga smještaja na poslužitelju obvezni su pružatelju sadržaja staviti na raspolaganje informacije o uklanjanju, osim ako nadležno tijelo zahtijeva da se takve informacije ne otkriju iz razloga javne sigurnosti.

Prema članku 12. države članice moraju osigurati da nadležna tijela imaju dostatne sposobnosti i resurse za ispunjavanje svojih obveza na temelju ove Uredbe.

Na temelju članka 13. države članice moraju surađivati međusobno i, prema potrebi, s Europolom kako bi se izbjeglo udvostručavanje radnji i ometanje istraga. Tim se člankom predviđa i mogućnost da se države članice i pružatelji usluga smještaja na poslužitelju služe namjenskim alatima, među ostalim i Europolovim alatima, za obradu i davanje povratnih informacija u vezi s nalogima za uklanjanje i prijavama te da surađuju na proaktivnim mjerama. Države članice dužne su uspostaviti odgovarajuće komunikacijske kanale radi pravovremene razmjene informacija o provedbi i izvršavanju odredbi ove Uredbe. Usto, pružatelji usluga smještaja na poslužitelju dužni su obavijestiti nadležna tijela saznaju li za bilo koji dokaz kaznenog djela terorizma u smislu članka 3. Direktive (EU) 2017/541 o suzbijanju terorizma.

Člankom 14. predviđa se da pružatelji usluga smještaja na poslužitelju i države članice uspostave točke za kontakt radi lakše međusobne komunikacije, osobito u vezi s prijavama i nalogima za uklanjanje.

Člankom 15. utvrđuje se nadležnost država članica za potrebe nadzora proaktivnih mjera, određivanja kazni i praćenja rada.

Na temelju članka 16. pružatelji usluga smještaja na poslužitelju koji nemaju poslovni nastan u nekoj od država članica, ali nude usluge unutar Unije, moraju imenovati pravnog zastupnika u Uniji.

Na temelju članka 17. države članice moraju imenovati tijela za izdavanje naloga za uklanjanje, za prijavljivanje terorističkih sadržaja, za nadzor provedbe proaktivnih mjera i za izvršenje ove Uredbe.

U članku 18. propisuje se da države članice trebaju utvrditi pravila o kaznama za neispunjavanje obveza te se iznose kriteriji koje države članice trebaju uzeti u obzir pri određivanju vrste i visine kazni. S obzirom na to da je iznimno važno brzo ukloniti terorističke sadržaje utvrđene u nalogu za uklanjanje, trebalo bi uspostaviti posebna pravila o financijskim kaznama za sustavno kršenje tog zahtjeva.

Člankom 19. utvrđuje se brži i fleksibilniji postupak kojim se putem delegiranih akata izmjenjuju predlošci naloga za uklanjanje i provjereni kanali za njihovu dostavu.

U članku 20. utvrđuju se uvjeti pod kojima Komisija ima ovlast donošenja delegiranih akata radi nužnih izmjena predložaka i tehničkih zahtjeva povezanih s nalogima za uklanjanje.

Na temelju članka 21. države članice moraju prikupljati posebne informacije povezane s primjenom Uredbe te o njima izvješćivati kako bi Komisiji pomogle u izvršavanju njezinih dužnosti iz članka 23. Komisija uspostavlja detaljan program za praćenje ishoda, rezultata i učinaka ove Uredbe.

Prema članku 22. Komisija mora izvijestiti o provedbi ove Uredbe dvije godine nakon njezina stupanja na snagu.

Prema članku 23. Komisija mora izvijestiti o evaluaciji ove Uredbe najranije tri godine nakon njezina stupanja na snagu.

Člankom 24. utvrđuje se da će predložena Uredba stupiti na snagu dvadesetog dana od dana objave u Službenom listu i da će se početi primjenjivati šest mjeseci od dana stupanja na snagu. Taj je rok predložen s obzirom na to da su potrebne provedbene mjere, ali i da je potrebno hitno i u potpunosti primijeniti pravila iz predložene Uredbe. Rok od šest mjeseci određen je uz pretpostavku da će se pregovori brzo završiti.

Prijedlog

UREDBE EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA

o sprečavanju širenja terorističkih sadržaja na internetu

*Doprinos Europske komisije sastanku čelnika u
Salzburgu, održanog 19. i 20. rujna 2018.*

EUROPSKI PARLAMENT I VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,
uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 114.,
uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,
nakon prosljeđivanja nacрта zakonodavnog akta nacionalnim parlamentima,
uzimajući u obzir mišljenje Europskoga gospodarskog i socijalnog odbora⁶,
u skladu s redovnim zakonodavnim postupkom,
budući da:

- (1) Ovom se Uredbom nastoji osigurati neometano funkcioniranje jedinstvenog digitalnog tržišta u otvorenom i demokratskom društvu tako što se sprečava zloupotreba usluga smještaja na poslužitelju u terorističke svrhe. Funkcioniranje jedinstvenog digitalnog tržišta trebalo bi poboljšati jačanjem pravne sigurnosti za pružatelje usluga smještaja na poslužitelju, jačanjem povjerenja korisnika u internetsko okruženje i jačanjem mjera kojima se štite sloboda izražavanja i informiranja.
- (2) Pružatelji usluga smještaja na poslužitelju koji su aktivni na internetu imaju ključnu ulogu u digitalnom gospodarstvu tako što povezuju poduzeća i građane te olakšavaju javnu raspravu i distribuciju i primanje informacija, mišljenja i ideja, čime znatno doprinose inovacijama, gospodarskom rastu i stvaranju radnih mjesta u Uniji. Međutim, njihove usluge u određenim slučajevima zloupotrebljavaju treće strane za obavljanje ilegalnih aktivnosti na internetu. Posebno je zabrinjavajuće što pružatelje usluga smještaja na poslužitelju zloupotrebljavaju terorističke skupine i njihovi pobornici radi širenja terorističkih sadržaja na internetu, odnosno širenja svojih poruka, radikalizacije i regrutiranja te olakšavanja i usmjeravanja terorističkih aktivnosti.
- (3) Prisutnost terorističkih sadržaja na internetu ima ozbiljne negativne posljedice za korisnike, građane i društvo u cjelini, a i na pružatelje internetskih usluga na čijim se poslužiteljima nalazi takav sadržaj jer to narušava povjerenje njihovih korisnika i nanosi štetu njihovim poslovnim modelima. Zbog svoje središnje uloge te tehnoloških

⁶

SL C, , str. .

sredstava i kapaciteta povezanih s uslugama koje nude pružatelji internetskih usluga snose posebnu društvenu odgovornost da zaštite svoje usluge od terorističke zloupotrebe te da pomognu u suzbijanju terorističkih sadržaja koji se šire putem njihovih usluga.

- (4) Na razini Unije borba protiv terorističkih sadržaja na internetu započela je 2015. putem okvira za dobrovoljnu suradnju država članica i pružatelja usluga smještaja na poslužitelju, koji je potrebno dopuniti jasnim zakonodavnim okvirom kako bi se još više smanjila dostupnost terorističkih sadržaja na internetu i primjereno odgovorilo na problem koji uzima sve više maha. Ovaj se zakonodavni okvir temelji na dobrovoljnim nastojanjima, što je naglašeno i Preporukom Komisije (EU) 2018/334⁷, te se njime odgovara na traženje Europskog parlamenta da se ojačaju mjere za suzbijanje nezakonitih i štetnih sadržaja i na traženje Europskog vijeća da se poboljša automatsko otkrivanje i uklanjanje sadržaja koji potiču na teroristička djela.
- (5) Primjena ove Uredbe ne bi trebala utjecati na primjenu članka 14. Direktive 2000/31/EZ⁸. Konkretno, sve mjere koje poduzme pružatelj usluga smještaja na poslužitelju u skladu s ovom Uredbom, uključujući sve proaktivne mjere, ne bi same po sebi trebale dovesti do toga da taj pružatelj usluga izgubi koristi od izuzeća od odgovornosti predviđenog tom odredbom. Ova Uredba ne utječe na ovlasti nacionalnih tijela i sudova za utvrđivanje odgovornosti pružatelja usluga smještaja na poslužitelju u konkretnim slučajevima u kojima nisu ispunjeni uvjeti iz članka 14. Direktive 2000/31/EZ za izuzeće od odgovornosti.
- (6) Ovom su Uredbom utvrđena pravila za sprečavanje zloupotrebe usluga smještaja na poslužitelju za širenje terorističkih sadržaja na internetu radi jamčenja neometanog funkcioniranja unutarnjeg tržišta, uz puno poštovanje temeljnih prava zaštićenih pravnim poretom Unije, posebno prava zajamčenih Poveljom o temeljnim pravima Europske unije.
- (7) Ovom se Uredbom doprinosi zaštiti javne sigurnosti te se utvrđuju odgovarajuće i pouzdane zaštitne mjere za zaštitu relevantnih temeljnih prava. Ona obuhvaćaju prava na poštovanje privatnog života i na zaštitu osobnih podataka, pravo na djelotvornu sudsku zaštitu, pravo na slobodu izražavanja, uključujući slobodu primanja i prenošenja informacija, slobodu poduzetništva, i načelo nediskriminacije. Nadležna tijela i pružatelji usluga smještaja na poslužitelju trebali bi isključivo donositi mjere koje su potrebne, primjerene i razmjerne u demokratskom društvu, uzimajući u obzir posebnu važnost slobode izražavanja i informiranja, koja predstavlja jednu od važnih temelja pluralističkog, demokratskog društva i jedna je od vrijednosti na kojima počiva Unija. Mjere kojima se zadire u slobodu izražavanja i informiranja trebale bi biti strogo usmjerene, odnosno njima se mora spriječiti širenje terorističkih sadržaja, ali se pri tom ne smije ugroziti pravo na zakonito primanje i prenošenje informacija, uzimajući u obzir središnju ulogu koju pružatelji usluga smještaja na poslužitelju imaju u olakšavanju javne rasprave te u primanju i distribuciji činjenica, mišljenja i ideja u skladu sa zakonom.

⁷ Preporuka Komisije (EU) 2018/334 od 1. ožujka 2018. o mjerama za suzbijanje nezakonitih internetskih sadržaja (SL L 63, 6.3.2018., str. 50.).

⁸ Direktiva 2000/31/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 8. lipnja 2000. o određenim pravnim aspektima usluga informacijskog društva na unutarnjem tržištu, posebno elektroničke trgovine (Direktiva o elektroničkoj trgovini) (SL L 178, 17.7.2000., str. 1.).

- (8) Pravo na učinkovit pravni lijek utvrđeno je člankom 19. UEU-a i člankom 47. Povelje o temeljnim pravima Europske unije. Svaka fizička ili pravna osoba ima pravo na djelotvoran pravni lijek pred nadležnim nacionalnim sudom protiv bilo koje od mjera poduzetih u skladu s ovom Uredbom koje mogu negativno utjecati na prava te osobe. Navedeno pravo osobito uključuje mogućnost da pružatelji usluga smještaja na poslužitelju i pružatelji sadržaja osporavaju naloge za uklanjanje pred sudom države članice čija su tijela izdala te naloge za uklanjanje.
- (9) Kako bi se pružila jasnoća u pogledu mjera koje bi pružatelji usluga smještaja na poslužitelju i nadležna tijela trebali poduzeti radi sprečavanja širenja terorističkih sadržaja na internetu, ovom bi se Uredbom u preventivne svrhe trebala utvrditi definicija terorističkog sadržaja na temelju definicije kaznenih djela terorizma iz Direktive (EU) 2017/541 Europskog parlamenta i Vijeća⁹. S obzirom na to da je potrebno obuhvatiti najštetniju terorističku propagandu na internetu, definicija bi trebala uključivati materijal i informacije kojima se potiče, ohrabruje ili zagovara počinjenje ili doprinos počinjenju kaznenih djela terorizma, daju upute za počinjenje takvih djela ili promiče sudjelovanje u aktivnostima terorističke skupine. Takve informacije prvenstveno uključuju tekst, slike, zvučne zapise i videozapise. Kad nadležna tijela i pružatelji usluga smještaja na poslužitelju procjenjuju ima li sadržaj obilježja terorističkog sadržaja u smislu ove Uredbe, trebali bi uzeti u obzir čimbenike kao što su priroda i tekst izjava, kontekst u kojem su izjave iznesene i mogućnost da prouzroče štetne posljedice i time utječu na zaštitu i sigurnost osoba. Ako je neki materijal proizvela teroristička organizacija ili terorist s EU-ova popisa, ako se taj materijal može pripisati takvoj organizaciji ili teroristu ili ako se taj materijal širi u ime takve organizacije ili terorista, to je važan čimbenik u procjeni. Sadržaj koji se širi u obrazovne, novinarske ili istraživačke svrhe trebalo bi primjereno zaštititi. Nadalje, izražavanje radikalnih, polemičkih ili kontroverznih stajališta u okviru javne rasprave o osjetljivim političkim pitanjima ne bi trebalo smatrati terorističkim sadržajem.
- (10) Kako bi obuhvaćala usluge smještaja na internetskom poslužitelju putem kojih se šire teroristički sadržaji, ova bi se Uredba trebala primjenjivati na usluge informacijskog društva u okviru kojih se, na zahtjev primatelja usluge, pohranjuju informacije koje je pružio te se te pohranjene informacije stavljaju na raspolaganje trećim stranama, neovisno je li ta aktivnost samo tehničke, automatske i pasivne naravi. Na primjer, takvi pružatelji usluga informacijskog društva uključuju platforme društvenih medija, usluge videoprijenosa, usluge razmjene videozapisa, zvučnih zapisa i slika, usluge razmjene datoteka i druge usluge u oblaku u mjeri u kojoj ti pružatelji informacije stavljaju na raspolaganje trećim stranama te internetske stranice na kojima korisnici mogu ostavljati komentare ili objavljivati recenzije. Uredba bi se trebala primjenjivati i na pružatelje usluga smještaja na poslužitelju koji imaju poslovni nastan izvan Unije ali pružaju usluge unutar Unije jer velik udio pružatelja usluga smještaja na poslužitelju koji su preko svojih usluga izloženi terorističkim sadržajima ima poslovni nastan u trećim zemljama. Tako bi se trebalo osigurati da sva poduzeća koja djeluju na jedinstvenom digitalnom tržištu ispunjavaju iste zahtjeve, neovisno o zemlji poslovnog nastana. Kako bi se utvrdilo pruža li pružatelj usluga svoje usluge u Uniji, potrebno je procijeniti omogućuje li pružatelj usluga korištenje tih usluga pravnim ili fizičkim osobama u jednoj državi članici ili više država članica. Ipak, dostupnost internetskih

⁹ Direktiva (EU) 2017/541 Europskog parlamenta i Vijeća od 15. ožujka 2017. o suzbijanju terorizma i zamjeni Okvirne odluke Vijeća 2002/475/PUP i o izmjeni Odluke Vijeća 2005/671/PUP (SL L 88, 31.3.2017., str. 6.).

stranica pružatelja usluga ili adrese elektroničke pošte ili drugih kontaktnih podataka u jednoj državi članici ili više država članica sama po sebi ne bi trebala biti dovoljan uvjet za primjenu ove Uredbe.

- (11) Za utvrđivanje područja primjene ove Uredbe trebalo bi biti važno postoji li bitna veza s Unijom. Trebalo bi smatrati da takva bitna veza s Unijom postoji ako pružatelj usluga ima poslovni nastan u Uniji ili, ako to nije slučaj, na temelju postojanja znatnog broja korisnika u najmanje jednoj državi članici ili usmjeravanju aktivnosti prema najmanje jednoj državi članici. Usmjeravanje aktivnosti prema nekoj državi članici može se utvrditi na temelju svih relevantnih okolnosti, uključujući čimbenike kao što su upotreba jezika ili valute koja se uobičajeno koristi u toj državi članici, ili mogućnost naručivanja robe ili usluga. Usmjeravanje aktivnosti prema državi članici može se utvrditi i na temelju dostupnosti aplikacije u odgovarajućoj nacionalnoj trgovini aplikacija, na temelju oglašavanja na lokalnoj razini ili na jeziku te države članice ili na temelju odnosa s korisnicima kao što su pružanje korisničkih usluga na jeziku koji se upotrebljava u državi članici. Bitnu vezu trebalo bi pretpostaviti i kad pružatelj usluga svoje aktivnosti usmjeri prema jednoj državi članici ili više država članica, kako je utvrđeno u članku 17. stavku 1. točki (c) Uredbe 1215/2012 Europskog parlamenta i Vijeća¹⁰. S druge strane, pružanje usluge isključivo s ciljem poštovanja zabrane diskriminacije utvrđene u Uredbi (EU) 2018/302 Europskog parlamenta i Vijeća¹¹ ne može se samo zbog toga smatrati usmjeravanjem aktivnosti prema određenom državnom području u Uniji.
- (12) Pružatelji usluga smještaja na poslužitelju trebali bi primjenjivati obvezu dužne pažnje kako bi spriječili širenje terorističkih sadržaja preko svojih poslužitelja. Ta obveza dužne pažnje ne bi trebala rezultirati općom obvezom praćenja. Obveza dužne pažnje, kad se primjenjuje na ovu Uredbu, trebala bi uključivati savjesno, razmjerno i nediskriminirajuće postupanje pružatelja usluga smještaja na poslužitelju sa sadržajima koje pohranjuju, posebno kad primjenjuju svoje uvjete, kako bi se izbjeglo uklanjanje sadržaja koji nije terorističke naravi. Uklanjanje odnosno onemogućavanje pristupa mora se obaviti u skladu s poštovanjem slobode izražavanja i informiranja.
- (13) Trebalo bi uskladiti postupke i obveze koji proizlaze iz pravnih naloga kojima se od pružatelja usluga smještaja na poslužitelju zahtijeva da, nakon procjene nadležnih tijela, uklone teroristički sadržaj ili da mu onemoguće pristup. Države članice trebale bi i dalje imati slobodu izbora nadležnih tijela, koja im omogućuje da za taj zadatak odrede upravna tijela, tijela za izvršavanje zakonodavstva ili pravosudna tijela. S obzirom na brzinu širenja terorističkih sadržaja preko internetskih usluga, ovom se odredbom pružateljima usluga smještaja na poslužitelju nameće obveza prema kojoj moraju osigurati da se teroristički sadržaj identificiran u nalogu za uklanjanje ukloni odnosno da se tom sadržaju onemogućiti pristup u roku od jednog sata od primanja naloga za uklanjanje. Pružatelji usluga smještaja na poslužitelju odlučuju hoće li predmetni sadržaj ukloniti ili hoće li korisnicima u Uniji onemogućiti pristup tom sadržaju.

¹⁰ Uredba (EU) 1215/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2012. o nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima (SL L 351, 20.12.2012., str. 1.).

¹¹ Uredba (EU) 2018/302 Europskog parlamenta i Vijeća od 28. veljače 2018. o rješavanju pitanja neopravdanoga geografskog blokiranja i drugih oblika diskriminacije na unutarnjem tržištu na temelju državljanstva, mjesta boravišta ili mjesta poslovnog nastana klijenata te o izmjeni uredbi (EZ) br. 2006/2004 i (EU) 2017/2394 i Direktive 2009/22/EZ (SL L 601, 2.3.2018., str. 1.).

- (14) Nadležno tijelo trebalo bi nalog za uklanjanje proslijediti izravno adresatu i točki za kontakt bilo kojim elektroničkim putem koji omogućuje pisani zapis pod uvjetima koji pružatelju usluga omogućuju da utvrdi njegovu vjerodostojnost, uključujući točnost datuma i vremena slanja i primitka naloga, na primjer putem zaštićene e-poruke i sigurnih platformi ili drugih sigurnih kanala, uključujući one koje je na raspolaganje stavio pružatelj usluga, u skladu s pravilima o zaštiti osobnih podataka. Taj se zahtjev može ispuniti putem kvalificirane usluge elektroničke preporučene dostave, kako je predviđeno Uredbom (EU) 910/2014 Europskog parlamenta i Vijeća¹².
- (15) Prijave nadležnih tijela ili Europolu djelotvoran su i brz način da pružatelji usluga smještaja na poslužitelju saznaju za određeni sadržaj na svojim poslužiteljima. Taj bi mehanizam, kojim se pružatelja usluga smještaja na poslužitelju upozorava na informacije koje se mogu smatrati terorističkim sadržajem kako bi pružatelj usluga na dobrovoljnoj osnovi razmotrio jesu li te informacije u skladu s njegovim uvjetima, trebao i dalje biti dostupan uz naloge za uklanjanje. Važno je da pružatelji usluga smještaja na poslužitelju što prije procijene takve prijave i daju brze povratne informacije u vezi s poduzetim mjerama. Pružatelju usluga smještaja na poslužitelju prepušta se konačna odluka o tome hoće li ukloniti sadržaj koji nije u skladu s njegovim uvjetima. Za provedbu ove Uredbe u vezi s prijavama i dalje je nadležan Europol, kako je utvrđeno Uredbom (EU) 2016/794¹³.
- (16) S obzirom na razmjere i brzinu koji su potrebni za uspješno identificiranje i uklanjanje terorističkih sadržaja, razmjerne proaktivne mjere, uključujući korištenje automatiziranih sredstava u određenim slučajevima, nužan su element za suzbijanje terorističkih sadržaja na internetu. U cilju smanjenja dostupnosti terorističkih sadržaja na svojim poslužiteljima pružatelji usluga smještaja na poslužitelju trebali bi procijeniti je li primjereno poduzeti proaktivne mjere ovisno o rizicima i razini izloženosti terorističkim sadržajima kao i o učincima na prava trećih strana i informiranje od javnog interesa. Slijedom toga, pružatelji usluga smještaja na poslužitelju trebali bi odrediti koju bi odgovarajuću, djelotvornu i razmjernu proaktivnu mjeru trebalo uspostaviti. Taj zahtjev ne bi trebao podrazumijevati opću obvezu praćenja. U kontekstu predmetne procjene izostanak naloga za uklanjanje i prijava upućenih pružatelju usluga znak je niske razine izloženosti terorističkom sadržaju.
- (17) Pri uspostavi proaktivnih mjera pružatelji usluga smještaja na poslužitelju trebali bi zajamčiti poštovanje prava korisnika na slobodu izražavanja i informiranja, uključujući pravo na slobodu primanja i prenošenja informacija. Pored zahtjeva utvrđenih pravom, među ostalim zakonodavstvom o zaštiti osobnih podataka, pružatelji usluga smještaja na poslužitelju trebali bi postupati s dužnom pažnjom i provoditi zaštitne mjere, koje uključuju, prema potrebi, ljudski nadzor i provjere, kako bi se izbjegle bilo kakve nenamjerne i pogrešne odluke koje bi dovele do uklanjanja sadržaja koji nije teroristički sadržaj. To je osobito važno kad pružatelji usluga smještaja na poslužitelju upotrebljavaju automatizirana sredstva za otkrivanje

¹² Uredba (EU) br. 910/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. srpnja 2014. o elektroničkoj identifikaciji i uslugama povjerenja za elektroničke transakcije na unutarnjem tržištu i stavljanju izvan snage Direktive 1999/93/EZ (SL L 257, 28.8.2014., str. 73.).

¹³ Uredba (EU) 2016/794 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. svibnja 2016. o Agenciji Europske unije za suradnju tijela za izvršavanje zakonodavstva (Europol) te zamjeni i stavljanju izvan snage odluka Vijeća 2009/371/PUP, 2009/934/PUP, 2009/935/PUP, 2009/936/PUP i 2009/968/PUP (SL L 135, 24.5.2016., str. 53.).

terorističkih sadržaja. Sve odluke o upotrebi automatiziranih sredstava, bilo da ih donese sam pružatelj usluga smještaja na poslužitelju ili da su donesene na temelju zahtjeva nadležnog tijela, trebalo bi procijeniti s obzirom na pouzdanost osnovne tehnologije i posljedični učinak na temeljna prava.

- (18) Kako bi se osiguralo da pružatelji usluga smještaja na poslužitelju koji su izloženi terorističkom sadržaju poduzmu odgovarajuće mjere za sprečavanje zloupotrebe svojih usluga, nadležna tijela trebala bi od pružatelja usluga smještaja na poslužitelju koji su zaprimili nalog za uklanjanje, a koji je postao konačan, zatražiti da izvijeste o poduzetim proaktivnim mjerama. One bi mogle obuhvaćati mjere za sprečavanje ponovnog postavljanja terorističkog sadržaja koji je uklonjen ili kojem je onemogućen pristup na temelju primljenog naloga za uklanjanje ili primljenih prijava, npr. provjerom u javnim ili privatnim alatima koji sadržavaju poznati teroristički sadržaj. Mogu uključivati i upotrebu pouzdanih tehničkih alata za identificiranje novog terorističkog sadržaja, bilo da je riječ o upotrebi alata dostupnih na tržištu ili onih koje je razvio pružatelj usluga smještaja na poslužitelju. Pružatelj usluga trebao bi izvijestiti o uvođenju konkretnih proaktivnih mjera kako bi nadležno tijelo moglo prosuditi jesu li te mjere djelotvorne i razmjerne te, ako je riječ o upotrebi automatiziranih sredstava, ima li pružatelj usluga smještaja na poslužitelju potrebne sposobnosti za ljudski nadzor i procjenu. Pri procjeni djelotvornosti i razmjernosti mjera nadležna tijela trebala bi uzeti u obzir relevantne parametre, među ostalim broj naloga za uklanjanje i broj prijava upućenih pružatelju usluga, njegove ekonomske kapacitete i utjecaj njegove usluge u širenju terorističkog sadržaja (na primjer, uzimajući u obzir broj korisnika u Uniji).
- (19) Nakon zahtjeva nadležno tijelo trebalo bi započeti dijalog s pružateljem usluga smještaja na poslužitelju o uspostavi potrebnih proaktivnih mjera. Ako je to potrebno, nadležno tijelo trebalo bi naložiti donošenje odgovarajućih, djelotvornih i razmjernih proaktivnih mjera ako smatra da poduzete mjere nisu dovoljne za prevladavanje rizika. Odluka o nalaganju takvih konkretnih proaktivnih mjera u načelu ne bi trebala dovesti do uvođenja opće obveze praćenja, kako je propisano člankom 15. stavkom 1. Direktive 2001/31/EZ. Imajući u vidu posebno ozbiljne rizike povezane sa širenjem terorističkog sadržaja, odluke koje donesu nadležna tijela na temelju ove Uredbe mogle bi odstupati od pristupa utvrđenog člankom 15. stavkom 1. Direktive 2000/31/EZ u pogledu određenih posebnih, ciljanih mjera koje je potrebno donijeti iz prevladavajućih razloga javne sigurnosti. Prije donošenja takvih odluka nadležno tijelo trebalo bi postići pravednu ravnotežu između ciljeva od javnog interesa i povezanih temeljnih prava, posebno slobode izražavanja i informiranja i slobode poduzetništva, te dati odgovarajuće obrazloženje.
- (20) Obvezu da pružatelji usluga smještaja na poslužitelju čuvaju sadržaj i povezane podatke trebalo bi uvesti za konkretne svrhe i vremenski ograničiti na ono što je nužno. Zahtjev za čuvanje potrebno je proširiti na povezane podatke u mjeri u kojoj bi takvi podaci u protivnom bili izgubljeni kao posljedica uklanjanja predmetnog sadržaja. Povezani podaci mogu uključivati podatke kao što su „podaci o pretplatniku”, što prvenstveno uključuje podatke koji se odnose na identitet pružatelja sadržaja, te podatke kao što su „podaci o pristupu”, koji na primjer obuhvaćaju podatke o datumu i vremenu pristupa pružatelja sadržaja ili podatke o prijavi na poslužitelj i odjavi s poslužitelja, zajedno s IP adresom koju je pružatelj usluge pristupa internetu dodijelio pružatelju sadržaja.
- (21) Obveza čuvanja sadržaja za postupke upravnog ili sudskog preispitivanja nužna je i opravdana kako bi se osiguralo djelotvorne mjere pravne zaštite za pružatelja sadržaja

kojemu je sadržaj uklonjen ili čijem je sadržaju onemogućen pristup te kako bi se osiguralo vraćanje tog sadržaja kakav je bio prije uklanjanja, ovisno o ishodu postupka preispitivanja. Obveza čuvanja sadržaja u svrhe istraga i kaznenog progona nužna je i opravdana s obzirom na vrijednost koju bi taj materijal mogao imati za ometanje ili sprečavanje terorističkih aktivnosti. Ako poduzeća uklone materijal ili mu onemoguće pristup, osobito u okviru vlastitih proaktivnih mjera, te o tome ne obavijeste relevantno tijelo jer procijene da to ne ulazi u područje primjene članka 13. stavka 4. ove Uredbe, tijela za izvršavanje zakonodavstva možda ne doznaju za postojanje tog sadržaja. Stoga je opravdano i čuvanje sadržaja u svrhu sprečavanja, otkrivanja, istrage i progona kaznenih djela terorizma. U te se svrhe propisano čuvanje podataka ograničava na podatke koji bi mogli imati vezu s kaznenim djelima terorizma i stoga mogu doprinijeti progonu kaznenih djela terorizma ili sprečavanju ozbiljnih rizika za javnu sigurnost.

- (22) Radi proporcionalnosti razdoblje čuvanja trebalo bi ograničiti na šest mjeseci kako bi pružatelji sadržaja imali dovoljno vremena za pokretanje postupka preispitivanja te kako bi se tijelima za izvršavanje zakonodavstva omogućio pristup relevantnim podacima za istragu i progon kaznenih djela terorizma. Međutim, ako je u tom šestomjesečnom razdoblju postupak preispitivanja pokrenut, ali nije dovršen, to se razdoblje, na zahtjev tijela koje provodi preispitivanje, može produljiti za razdoblje koje je potrebno. Trajanje tog razdoblja trebalo bi biti dovoljno da tijelima za izvršavanje zakonodavstva omogući čuvanje potrebnih dokaza povezanih s istragama, ali da se pri tom ne ugroze relevantna temeljna prava.
- (23) Ova Uredba ne utječe na postupovna jamstva i postupovne istražne mjere povezane s pristupom sadržaju i povezanim podacima koji se čuvaju u svrhu istrage i progona kaznenih djela terorizma, kako je uređeno nacionalnim pravom država članica i zakonodavstvom Unije.
- (24) Transparentnost politika pružatelja usluga smještaja na poslužitelju u vezi s terorističkim sadržajem ključna je za povećanje njihove odgovornosti prema svojim korisnicima te za jačanje povjerenja građana u jedinstveno digitalno tržište. Pružatelji usluga smještaja na poslužitelju trebali bi objavljivati godišnja izvješća za potrebe transparentnosti koja sadržavaju smislene informacije o mjerama poduzetima u vezi s otkrivanjem, identificiranjem i uklanjanjem terorističkog sadržaja.
- (25) Postupci za podnošenje pritužbi neophodna su zaštitna mjera usmjerena protiv pogrešnog uklanjanja sadržaja zaštićenog na temelju slobode izražavanja i informiranja. Pružatelji usluga smještaja na poslužitelju trebali bi stoga uspostaviti mehanizme za podnošenje pritužbi koji su jednostavni za korištenje i osigurati da se pritužbe rješavaju brzo i potpuno transparentno u odnosu na pružatelja sadržaja. Zahtjev da pružatelj usluga smještaja na poslužitelju vrati sadržaj koji je bio greškom uklonjen ne utječe na mogućnost da pružatelji usluga smještaja na poslužitelju postupe u skladu sa svojim uvjetima iz drugih razloga.
- (26) Djelotvorna pravna zaštita u skladu s člankom 19. UEU-a i člankom 47. Povelje o temeljnim pravima Europske unije predviđa da osobe moraju znati razloge zbog kojih je sadržaj koji su postavile uklonjen ili zbog kojih je tom sadržaju onemogućen pristup. U tu bi svrhu pružatelj usluga smještaja na poslužitelju pružatelju sadržaja na raspolaganje trebao staviti smislene informacije koje bi pružatelju sadržaja omogućile da ospori odluku. Međutim, to ne znači nužno da je potrebno obavijestiti pružatelja sadržaja. Ovisno o okolnostima, pružatelji usluga smještaja na poslužitelju mogu sadržaj koji se smatra terorističkim sadržajem zamijeniti porukom da je sadržaj

uklonjen ili da je sadržaju onemogućen pristup u skladu s ovom Uredbom. Na zahtjev bi trebalo pružiti dodatne informacije o razlozima i načinima na koje pružatelj sadržaja može osporavati odluku. Ako nadležna tijela odluče da se zbog javne sigurnosti, uključujući u kontekstu istrage, izravno obavješćivanje pružatelja sadržaja o uklanjanju sadržaja ili onemogućavanju pristupa tom sadržaju smatra neprimjerenim ili kontraproduktivnim, trebala bi o tome obavijestiti pružatelja usluga smještaja na poslužitelju.

- (27) Kako bi se izbjeglo udvostručavanje i moguće ometanje istraga, nadležna tijela trebala bi komunicirati, koordinirati se i surađivati jedna s drugim i, prema potrebi, s Europolom kad pružateljima usluga smještaja na poslužitelju izdaju naloge za uklanjanje ili kad im šalju prijave. Europol bi mogao pružiti potporu u provedbi odredaba ove Uredbe u skladu sa svojim nadležnostima i postojećim pravnim okvirom.
- (28) Kako bi se osigurala djelotvorna i dovoljno dosljedna provedba proaktivnih mjera, nadležna tijela u državama članicama trebala bi se međusobno povezati u pogledu rasprava koje imaju s pružateljima usluga smještaja na poslužitelju u vezi s utvrđivanjem, provedbom i procjenom posebnih proaktivnih mjera. Usto, suradnja je potrebna i u pogledu donošenja pravila o kaznama, kao i u pogledu njihove provedbe i izvršavanja.
- (29) Neophodno je da nadležno tijelo države članice koje je odgovorno za izricanje kazni ima sve informacije o izdavanju naloga za uklanjanje i prijave te o daljnjoj komunikaciji između pružatelja usluga smještaja na poslužitelju i relevantnog nadležnog tijela. U tu bi svrhu države članice trebale osigurati odgovarajuće komunikacijske kanale i mehanizme koji omogućuju pravovremenu razmjenu relevantnih informacija.
- (30) Kako bi se olakšale brze razmjene među nadležnim tijelima, ali i s pružateljima usluga smještaja na poslužitelju, te kako bi se izbjeglo udvostručavanje rada, države članice mogu upotrebljavati alate koje je razvio Europol, kao što su postojeća aplikacija za upravljanje prijavama neprihvatljivog internetskog sadržaja ili alati koji je naslijede.
- (31) Budući da neki teroristički sadržaji mogu imati posebno teške posljedice, pružatelji usluga smještaja na poslužitelju trebali bi odmah obavijestiti tijela u relevantnoj državi članici ili nadležna tijela države u kojoj imaju poslovni nastan ili pravnog zastupnika o postojanju bilo kakvih dokaza kaznenih djela terorizma za koja saznaju. Kako bi se osigurala proporcionalnost, predmetna je obveza ograničena na kaznena djela terorizma kako su definirana člankom 3. stavkom 1. Direktive (EU) 2017/541. Obveza obavješćivanja ne podrazumijeva obvezu da pružatelji usluga smještaja na poslužitelju aktivno traže takve dokaze. Relevantna država članica je država članica koja je nadležna za istragu i progon kaznenih djela terorizma u skladu s Direktivom (EU) 2017/541 na temelju nacionalnosti počinitelja ili potencijalne žrtve kaznenog djela ili ciljane lokacije terorističkog djela. U slučaju dvojbe, pružatelji usluga smještaja na poslužitelju informacije mogu prenijeti Europolu, koji bi trebao postupiti u skladu sa svojim nadležnostima i, među ostalim, predmetne informacije proslijediti relevantnim nacionalnim tijelima.
- (32) Nadležnim tijelima država članica trebalo bi dopustiti upotrebu tih informacija za poduzimanje istražnih mjera koje su dostupne na temelju prava države članice ili Unije, uključujući za izdavanje europskog naloga za dostavljanje na temelju Uredbe o

europskom nalogu za dostavljanje i europskom nalogu za čuvanje elektroničkih dokaza u kaznenim stvarima¹⁴.

- (33) I pružatelji usluga smještaja na poslužitelju i države članice trebali bi uspostaviti točke za kontakt kako bi se olakšalo brzo rješavanje naloga za uklanjanje i prijava. Za razliku od pravnog zastupnika točka za kontakt služi u operativne svrhe. Točka za kontakt pružatelja usluga smještaja na poslužitelju trebala bi raspolagati namjenskim sredstvom za elektroničko primanje naloga za uklanjanje i prijava te tehničkim i ljudskim resursima koji omogućuju njihovu brzu obradu. Točka za kontakt pružatelja usluga smještaja na poslužitelju ne mora se nalaziti u Uniji, a pružatelj usluga smještaja na poslužitelju može imenovati postojeću točku za kontakt, pod uvjetom da je ta točka za kontakt u mogućnosti vršiti funkcije predviđene ovom Uredbom. Kako bi teroristički sadržaj bio uklonjen odnosno pristup tom sadržaju onemogućen u roku od sat vremena od primitka naloga za uklanjanje, pružatelji usluga smještaja na poslužitelju trebali bi se pobrinuti da je točka za kontakt dostupna u svakom trenutku. Informacije o točki za kontakt trebale bi uključivati informacije o jeziku na kojem se može obratiti točki za kontakt. Radi olakšavanja komunikacije između pružatelja usluga smještaja na poslužitelju i nadležnih tijela, pružatelje usluga smještaja na poslužitelju potiče se da omoguće komunikaciju na jednom od službenih jezika Unije na kojem su dostupni njihovi uvjeti.
- (34) Budući da ne postoji opći zahtjev prema kojem bi pružatelji usluga morali zajamčiti fizičku prisutnost na području Unije, potrebno je jasno utvrditi u nadležnosti koje je države članice pružatelj usluga smještaja na poslužitelju koji pruža usluge u Uniji. U pravilu, pružatelj usluga smještaja na poslužitelju u nadležnosti je države članice u kojoj ima glavni poslovni nastan ili u kojoj je imenovao pravnog zastupnika. Međutim, ako druga država članica izda nalog za uklanjanje, njezina bi tijela trebala biti u mogućnosti izvršiti svoje naloge poduzimanjem mjera prisile koje nisu represivne, kao što su novčane kazne. Kad je riječ o pružatelju usluga smještaja na poslužitelju koji nema poslovni nastan u Uniji i koji nije imenovao pravnog zastupnika, države članice ipak bi trebale imati mogućnost izricanja kazni, pod uvjetom da se poštuje načelo *ne bis in idem*.
- (35) Pružatelji usluga smještaja koji nemaju poslovni nastan u Uniji trebali bi imenovati u pisanom obliku pravnog zastupnika kako bi se osiguralo poštovanje i provedba obveza na temelju ove Uredbe.
- (36) Pravni zastupnik trebao bi biti zakonski ovlašten djelovati u ime pružatelja usluga smještaja na poslužitelju.
- (37) Za potrebe ove Uredbe države članice trebale bi imenovati nadležna tijela. Zahtjev za imenovanje nadležnih tijela ne znači nužno da se moraju osnovati nova tijela, već se postojeća tijela mogu zadužiti za obavljanje funkcija utvrđenih u ovoj Uredbi. Na temelju ove Uredbe zahtijeva se imenovanje tijela nadležnih za izdavanje naloga za uklanjanje, izdavanje prijave, nadgledanje proaktivnih mjera i izricanje kazni. Države članice odlučuju o tome koliko tijela žele imenovati za te zadaće.
- (38) Kazne su potrebne kako bi se osiguralo da pružatelji usluga smještaja na poslužitelju doista ispunjavaju svoje obveze na temelju ove Uredbe. Države članice trebale bi donijeti pravila o kaznama, uključujući, prema potrebi, smjernice za izricanje kazni. Posebno visoke kazne odredit će se za slučajeve kad se sustavno ponavlja da određeni

¹⁴

COM(2018) 225 final.

pružatelj usluga smještaja na poslužitelju ne ukloni teroristički sadržaj ili ne onemogući pristup tom sadržaju u roku od sat vremena od primitka naloga za uklanjanje. Neispunjavanje obveza u pojedinačnim slučajevima moglo bi se kazniti na temelju načela *ne bis in idem* i načela proporcionalnosti i uz osiguravanje da se u takvim kaznama uzme u obzir sustavno neispunjavanje obveza. Radi jamčenja pravne sigurnosti Uredbom bi trebalo utvrditi u kojoj mjeri relevantne obveze mogu podlijevati kaznama. Kazne za neispunjavanje obveza iz članka 6. trebalo bi donijeti samo u odnosu na obveze koje proizlaze iz zahtjeva za izvješćivanje u skladu s člankom 6. stavkom 2. ili odluke kojom se nameću dodatne proaktivne mjere u skladu s člankom 6. stavkom 4. U donošenju odluke o tome treba li izreći novčanu kaznu, trebalo bi uzeti u obzir financijska sredstva pružatelja usluga. Države članice dužne su se pobrinuti da se kaznama ne potiče uklanjanje sadržaja koji nije teroristički sadržaj.

- (39) Upotreba standardiziranih predložaka olakšava suradnju i razmjenu informacija među nadležnim tijelima i pružateljima usluga jer im omogućuje bržu i djelotvorniju komunikaciju. Osobito je važno osigurati brzu reakciju nakon primitka naloga za uklanjanje. Predlošcima se smanjuju troškovi prevođenja i doprinosi visokom standardu kvalitete. Slično tomu, obrasci za odgovor trebali bi omogućiti standardiziranu razmjenu informacija, što će biti posebno važno u slučajevima u kojima pružatelj usluga ne mogu ispuniti obveze. Autenticiranim kanalima dostave može se jamčiti vjerodostojnost naloga za uklanjanje, uključujući točnost datuma i vremena slanja i primitka naloga.
- (40) Kako bi se prema potrebi omogućila brza izmjena sadržaja predložaka kojima se treba služiti za potrebe ove Uredbe, Komisiji bi trebalo delegirati ovlast za donošenje akata u skladu s člankom 290. Ugovora o funkcioniranju Europske radi izmjene priloga I., II. i III. ovoj Uredbi. Kako bi se mogao uzeti u obzir razvoj tehnologije i povezanog pravnog okvira, Komisija bi također trebala biti ovlaštena za donošenje delegiranih akata radi dopune ove Uredbe tehničkim zahtjevima za elektronička sredstva kojima se nadležna tijela trebaju služiti za prosljeđivanje naloga za uklanjanje. Posebno je važno da Komisija tijekom svojeg pripremnog rada provede odgovarajuća savjetovanja, uključujući ona na razini stručnjaka, te da se ta savjetovanja provedu u skladu s načelima utvrđenima u Međuinstitucijskom sporazumu o boljoj izradi zakonodavstva od 13. travnja 2016.¹⁵ Osobito, s ciljem osiguravanja ravnopravnog sudjelovanja u pripremi delegiranih akata, Europski parlament i Vijeće primaju sve dokumente istodobno kad i stručnjaci iz država članica, a njihovi stručnjaci imaju sustavan pristup sastancima stručnih skupina Komisije koji se odnose na pripremu delegiranih akata.
- (41) Države članice trebale bi prikupljati informacije o provedbi zakonodavstva. Trebalo bi utvrditi detaljan program za praćenje ishoda, rezultata i učinaka ove Uredbe kako bi se provela evaluacija zakonodavstva.
- (42) Na temelju nalaza i zaključaka iz izvješća o provedbi i ishoda praćenja Komisija bi trebala provesti evaluaciju ove Uredbe najranije tri godine nakon njezina stupanja na snagu. Evaluacija bi se trebala temeljiti na pet kriterija: učinkovitosti, djelotvornosti, relevantnosti, usklađenosti i dodanoj vrijednosti EU-a. Ocijenit će se funkcioniranje različitih operativnih i tehničkih mjera predviđenih Uredbom, uključujući djelotvornost mjera za poboljšanje otkrivanja, identificiranja i uklanjanja terorističkih sadržaja, djelotvornost zaštitnih mehanizama te učinci na potencijalno ugrožena prava

¹⁵

SL L 123, 12.5.2016., str. 1.

i interese trećih strana, uključujući preispitivanje zahtjeva u pogledu obavješćivanja pružatelja sadržaja.

- (43) Budući da cilj ove Uredbe, odnosno osiguravanje neometanog funkcioniranja jedinstvenoga digitalnog tržišta sprečavanjem širenja terorističkih sadržaja na internetu, ne mogu u dovoljnoj mjeri ostvariti države članice i stoga se, zbog opsega i učinka ograničenja, može bolje ostvariti na razini Unije, Unija može donositi mjere u skladu s načelom supsidijarnosti iz članka 5. Ugovora o Europskoj uniji. U skladu s načelom proporcionalnosti utvrđenim u tom članku, ova Uredba ne prelazi ono što je potrebno za ostvarenje tog cilja,

DONIJELI SU OVU UREDBU:

ODJELJAK I.

OPĆE ODREDBE

Članak 1.

Predmet i područje primjene

1. Ovom se Uredbom utvrđuju jedinstvena pravila kako bi se spriječilo da se usluge smještaja na poslužitelju zloupotrebljavaju za širenje terorističkih sadržaja na internetu. Njome se posebno utvrđuju:
 - (a) pravila o obvezi dužne pažnje koja su pružatelji usluga smještaja na poslužitelju dužni primjenjivati kako bi spriječili širenje terorističkih sadržaja putem svojih usluga i kako bi u slučaju potrebe brzo uklonili takve sadržaje;
 - (b) niz mjera koje su države članice dužne uvesti u cilju identificiranja terorističkog sadržaja, u cilju omogućavanja pružateljima usluga smještaja na poslužitelju da brzo uklone taj sadržaj te u cilju olakšavanja suradnje s nadležnim tijelima u drugim državama članicama, pružateljima usluga smještaja na poslužitelju i, prema potrebi, odgovarajućim tijelima Unije.
2. Ova se Uredba primjenjuje na pružatelje usluga smještaja na poslužitelju koji nude usluge u Uniji, neovisno o mjestu njihova glavnog poslovnog nastana.

Članak 2.

Definicije

Za potrebe ove Uredbe primjenjuju se sljedeće definicije:

- (1) „pružatelj usluga smještaja na poslužitelju” znači pružatelj usluga informacijskog društva koje se sastoje od pohranjivanja informacija koje je dostavio pružatelj sadržaja, a koje se pruža na zahtjev tog pružatelja sadržaja, te od stavljanja pohranjenih informacija na raspolaganje trećim stranama;
- (2) „pružatelj sadržaja” znači korisnik koji je pružio informacije koje je pružatelj usluga smještaja na poslužitelju pohranio ili bio pohranio na zahtjev korisnika;
- (3) „nuđenje usluga u Uniji” znači: omogućavanje pravnim ili fizičkim osobama u jednoj državi članici ili više država članica da upotrebljavaju usluge pružatelja usluga smještaja na poslužitelju koji ima bitnu vezu s tom državom članicom odnosno tim državama članicama, na primjer:
 - (a) poslovnim nastanom pružatelja usluga smještaja na poslužitelju u Uniji;

- (b) znatnim brojem korisnika u jednoj državi članici ili više država članica;
 - (c) usmjeravanjem poslovnih aktivnosti prema jednoj državi članici ili više država članica;
- (4) „kaznena djela terorizma” znači kaznena djela kako su definirana u članku 3. stavku 1. Direktive (EU) 2017/541;
- (5) „teroristički sadržaj” znači informacija kojom se nastoji postići barem jedno od sljedećega:
- (a) poticanje ili zagovaranje, uključujući veličanjem, počinjenja kaznenih djela terorizma, čime se stvara opasnost od toga da će takva djela biti počinjena;
 - (b) poticanje doprinosa počinjenju kaznenih djela terorizma;
 - (c) promicanje aktivnosti terorističke skupine, osobito poticanjem na sudjelovanje u ili pružanje potpore terorističkoj skupini, kako je definirana u članku 2. stavku 3. Direktive (EU) 2017/541;
 - (d) davanje uputa o metodama ili tehnikama u svrhu počinjenja kaznenih djela terorizma;
- (6) „širenje terorističkog sadržaja” znači stavljanje terorističkog sadržaja na raspolaganje trećim stranama putem usluga pružatelja usluga smještaja na poslužitelju;
- (7) „uvjeti” znači svi uvjeti i odredbe, bez obzira na njihov naziv ili oblik, kojima se uređuje ugovorni odnos između pružatelja usluga smještaja na poslužitelju i njihovih korisnika;
- (8) „prijava” znači obavijest nadležnog tijela ili, prema potrebi, relevantnog tijela Unije upućena pružatelju usluga smještaja na poslužitelju o informacijama koje se mogu smatrati terorističkim sadržajem kako bi pružatelj usluga na dobrovoljnoj osnovi razmotrio usklađenost tih informacija s njegovim uvjetima u cilju sprečavanja širenja terorističkih sadržaja;
- (9) „glavni poslovni nastan” znači glavno sjedište ili registrirani ured u kojem se obavljaju glavne financijske funkcije i provodi operativna kontrola.

ODJELJAK II.

Mjere za sprečavanje širenja terorističkih sadržaja na internetu

Članak 3.

Obveza dužne pažnje

1. Pružatelji usluga smještaja na poslužitelju dužni su poduzimati primjerene, razumne i razmjerne mjere u skladu s ovom Uredbom kako bi sprečavali širenje terorističkih sadržaja i štitili korisnike od tih sadržaja. U izvršavanju te obveze oni su dužni postupati savjesno, razmjerno i nediskriminirajuće, uzimajući u obzir temeljna prava korisnika i temeljnu važnost slobode izražavanja i informiranja u otvorenom i demokratskom društvu.
2. Pružatelji usluga smještaja na poslužitelju dužni su u svoje uvjete uvrstiti odredbe namijenjene sprečavanju širenja terorističkih sadržaja te primjenjivati te odredbe.

Članak 4.
Nalozi za uklanjanje

1. Nadležno tijelo ovlašteno je izdati odluku kojom se od pružatelja usluga smještaja na poslužitelju zahtijeva da ukloni teroristički sadržaj ili da spriječi pristup tom sadržaju.
2. Pružatelji usluga smještaja na poslužitelju dužni su ukloniti teroristički sadržaj ili onemogućiti pristup tom sadržaju u roku od jednog sata od primanja naloga za uklanjanje.
3. Nalozi za uklanjanje sadržavaju sljedeće elemente u skladu s predloškom utvrđenim u Prilogu I.:
 - (a) identifikaciju nadležnog tijela koje izdaje nalog za uklanjanje i autentikaciju kojom nadležno tijelo potvrđuje vjerodostojnost naloga za uklanjanje;
 - (b) izjavu s razlozima zbog kojih se sadržaj smatra terorističkim sadržajem koja sadržava barem upućivanje na kategorije terorističkih sadržaja popisane u članku 2. stavku 5.;
 - (c) URL (jedinstveni način adresiranja resursa) i, ako je potrebno, dodatne informacije na temelju kojih se može identificirati sadržaj koji se prijavljuje;
 - (d) upućivanje na ovu Uredbu kao pravnu osnovu naloga za uklanjanje;
 - (e) datum i vrijeme izdavanja naloga;
 - (f) informacije o pravnoj zaštiti dostupnoj pružatelju usluga smještaja na poslužitelju i pružatelju sadržaja;
 - (g) prema potrebi, odluku o neobavješćivanju o uklanjanju terorističkih sadržaja ili onemogućavanju pristupa tom sadržaju u skladu s člankom 11.
4. Na zahtjev pružatelja usluga smještaja na poslužitelju ili pružatelja sadržaja nadležno tijelo dostavlja detaljnu izjavu s razlozima, čime se ne dovodi u pitanje obveza pružatelja usluga smještaja na poslužitelju da izvrši nalog za uklanjanje u roku utvrđenom u stavku 2.
5. Nadležna tijela upućuju naloge za uklanjanje glavnom poslovnom nastanu pružatelja usluga smještaja na poslužitelju ili pravnom zastupniku kojeg je pružatelj usluga smještaja na poslužitelju imenovao u skladu s člankom 16. te ih proslijeđuju točki za kontakt iz članka 14. stavka 1. Ti se nalozi šalju elektroničkim putem koji osigurava pisani zapis tako da je moguće utvrditi vjerodostojnost pošiljatelja, uključujući točnost datuma i vremena slanja i primanja naloga.
6. Pružatelji usluga smještaja na poslužitelju dužni su potvrditi primanje i bez suvišnog odgađanja obavijestiti nadležno tijelo o uklanjanju terorističkih sadržaja ili onemogućavanju pristupa tom sadržaju, osobito navodeći vrijeme kad su radnje poduzete, služeći se predloškom iz Priloga II.
7. Ako pružatelj usluga smještaja na poslužitelju ne može izvršiti nalog za uklanjanje zbog više sile ili zbog *de facto* nemogućnosti za koju pružatelj usluga smještaja na poslužitelju nije odgovoran, pružatelj o tome bez suvišnog odgađanja obavješćuje nadležno tijelo i objašnjava razloge, služeći se predloškom iz Priloga III. Rok utvrđen u stavku 2. počinje se primjenjivati čim prestanu postojati navedeni razlozi.
8. Ako pružatelj usluga smještaja na poslužitelju ne može izvršiti nalog za uklanjanje jer taj nalog sadržava očite pogreške ili ne sadržava dovoljno informacija za

izvršenje, pružatelj o tome bez suvišnog odgađanja obavještuje nadležno tijelo i traži pojašnjenje, služeći se predloškom iz Priloga III. Rok utvrđen u stavku 2. počinje se primjenjivati čim se dostavi pojašnjenje.

9. Nadležno tijelo koje je izdalo nalog za uklanjanje obavještuje nadležno tijelo koje nadzire provedbu proaktivnih mjera iz članka 17. stavka 1. točke (c) čim nalog za uklanjanje postane konačan. Ako se na nalog za uklanjanje ne podnese žalba u roku u skladu s primjenjivim nacionalnim pravom ili ako je taj nalog nakon žalbe potvrđen, nalog postaje konačan.

Članak 5. Prijava

1. Nadležno tijelo ili relevantno tijelo Unije može poslati prijavu pružatelju usluga smještaja na poslužitelju.
2. Pružatelji usluga smještaja na poslužitelju uspostavljaju operativne i tehničke mjere za lako i brzo procjenjivanje sadržaja koji su radi razmatranja na dobrovoljnoj osnovi poslala nadležna tijela i, prema potrebi, relevantna tijela Unije.
3. Prijava se upućuje glavnom poslovnom nastanu pružatelja usluga smještaja na poslužitelju ili pravnom zastupniku kojeg je pružatelj usluga smještaja na poslužitelju imenovao u skladu s člankom 16. te proslijeđuje točki za kontakt iz članka 14. stavka 1. Prijave se šalju elektroničkim putem.
4. Prijava mora sadržavati dovoljno detaljne informacije, među kojima su razlozi zbog kojih se sadržaj smatra terorističkim sadržajem, URL i, prema potrebi, dodatne informacije na temelju kojih se može identificirati prijavljeni teroristički sadržaj.
5. Pružatelj usluga smještaja na poslužitelju dužan je prioritetno procijeniti sadržaj iz prijave u odnosu na svoje uvjete pa donijeti odluku hoće li taj sadržaj ukloniti ili onemogućiti pristup tom sadržaju.
6. Pružatelj usluga smještaja na poslužitelju dužan je odmah obavijestiti nadležno tijelo ili relevantno tijelo Unije o ishodu procjene i o rokovima svake radnje poduzete na temelju te prijave.
7. Ako pružatelj usluga smještaja na poslužitelju smatra da prijava ne sadržava dovoljno informacija za procjenu prijavljenog sadržaja, pružatelj usluga o tome odmah obavještuje nadležna tijela ili relevantno tijelo Unije te navodi koje su dodatne informacije ili pojašnjenja potrebni.

Članak 6. Proaktivne mjere

1. Pružatelji usluga smještaja na poslužitelju prema potrebi poduzimaju proaktivne mjere kako bi zaštitili svoje usluge od širenja terorističkih sadržaja. Te mjere moraju biti djelotvorne i razmjerne, a u njima se moraju uzeti u obzir rizik od i razina izloženosti terorističkom sadržaju, temeljna prava korisnika i temeljna važnost slobode izražavanja i informiranja u otvorenom i demokratskom društvu.
2. Ako je nadležno tijelo iz članka 17. stavka 1. točke (c) obaviješteno u skladu s člankom 4. stavkom 9., to tijelo traži od pružatelja usluga smještaja na poslužitelju da u roku od tri mjeseca od primitka zahtjeva i nakon toga najmanje jednom godišnje podnese izvješće o konkretnim proaktivnim mjerama koje je poduzeo, uključujući korištenje automatiziranih alata, s ciljem:

- (a) sprečavanja ponovnog postavljanja sadržaja koji je prethodno uklonjen ili kojem je prethodno onemogućen pristup zbog toga što se smatra terorističkim sadržajem;
- (b) otkrivanja i identificiranja terorističkog sadržaja te brzog uklanjanja tog sadržaja ili onemogućavanja pristupa tom sadržaju.

Taj se zahtjev šalje glavnom poslovnom nastanu pružatelja usluga smještaja na poslužitelju ili pravnom zastupniku kojeg je pružatelj usluga smještaja na poslužitelju imenovao.

Izvješća moraju sadržavati sve relevantne informacije na temelju kojih nadležno tijelo iz članka 17. stavka 1. točke (c) može procijeniti jesu li proaktivne mjere djelotvorne i razmjerne, među ostalim evaluacijom funkcioniranja korištenih automatiziranih alata i primijenjenih mehanizama za ljudski nadzor i provjeru.

- 3. Ako nadležno tijelo iz članka 17. stavka 1. točke (c) smatra da proaktivne mjere poduzete i prijavljene na temelju stavka 2. nisu dovoljne za ublažavanje rizika od i razine izloženosti te za upravljanje rizikom od i razinom izloženosti, to tijelo može zatražiti od pružatelja usluga smještaja na poslužitelju poduzimanje konkretnih dodatnih proaktivnih mjera. U tu svrhu pružatelj usluga smještaja na poslužitelju surađuje s nadležnim tijelom iz članka 17. stavka 1. točke (c) radi utvrđivanja konkretnih mjera koje je pružatelj usluga smještaja na poslužitelju dužan uvesti, pri čemu se u pogledu tih mjera određuju glavni ciljevi, mjerila i provedbeni rokovi.
- 4. Ako se u roku od tri mjeseca od podnošenja zahtjeva na temelju stavka 3. ne može postići dogovor, nadležno tijelo iz članka 17. stavka 1. točke (c) može donijeti odluku kojom se nameću konkretne dodatne nužne i razmjerne proaktivne mjere. U odluci se osobito uzimaju u obzir ekonomski kapaciteti pružatelja usluga smještaja na poslužitelju i učinak tih mjera na temeljna prava korisnika i temeljnu važnost slobode izražavanja i informiranja. Ta se odluka šalje glavnom poslovnom nastanu pružatelja usluga smještaja na poslužitelju ili pravnom zastupniku kojeg je pružatelj usluga smještaja na poslužitelju imenovao. Pružatelj usluga smještaja na poslužitelju dužan je redovito izvješćivati o provedbi takvih mjera kako je odredilo nadležno tijelo iz članka 17. stavka 1. točke (c).
- 5. Pružatelj usluga smještaja na poslužitelju može u bilo kojem trenutku zatražiti od nadležnog tijela iz članka 17. stavka 1. točke (c) preispitivanje i, prema potrebi, opoziv zahtjeva ili odluke u skladu sa stavkom 2., 3. odnosno 4. Nadležno tijelo dostavlja obrazloženu odluku u razumnom roku nakon primitka zahtjeva pružatelja usluga smještaja na poslužitelju.

Članak 7.

Čuvanje sadržaja i povezanih podataka

- 1. Pružatelji usluga smještaja na poslužitelju dužni su čuvati teroristički sadržaj koji je uklonjen ili kojem je onemogućen pristup na temelju naloga za uklanjanje, prijave ili proaktivnih mjera na temelju članka 4., 5. odnosno 6. te povezane podatke koji su uklonjeni zbog uklanjanja terorističkog sadržaja, a koji su potrebni za:
 - (a) postupke upravnog ili sudskog preispitivanja;
 - (b) sprečavanje, otkrivanje, istragu ili progon kaznenih djela terorizma.

2. Teroristički sadržaj i povezani podaci iz stavka 1. čuvaju se šest mjeseci. Teroristički se sadržaj na zahtjev nadležnog tijela ili suda čuva onoliko dulje koliko je nužno za tekući postupak upravnog ili sudskog preispitivanja iz stavka 1. točke (a).
3. Pružatelji usluga smještaja na poslužitelju dužni su osigurati da se na teroristički sadržaj i povezane podatke koji se čuvaju na temelju stavaka 1. i 2. primjenjuju odgovarajuće tehničke i organizacijske zaštitne mjere.

Tim se tehničkim i organizacijskim zaštitnim mjerama osigurava da se pristup čuvanom terorističkom sadržaju i povezanim podacima i obrada tog sadržaja i tih podataka provode samo u svrhe iz stavka 1. te da postoji visoka razina sigurnosti relevantnih osobnih podataka. Pružatelji usluga smještaja na poslužitelju preispituju i prema potrebi ažuriraju zaštitne mjere.

ODJELJAK III. ZAŠTITNE MJERE I ODGOVORNOST

Članak 8.

Obveze transparentnosti

1. Pružatelji usluga smještaja na poslužitelju dužni su u svojim uvjetima utvrditi politiku za sprečavanje širenja terorističkog sadržaja, uključujući prema potrebi smisleno objašnjenje rada proaktivnih mjera, što uključuje objašnjenje korištenja automatiziranih alata.
2. Pružatelji usluga smještaja na poslužitelju objavljuju godišnja izvješća za potrebe transparentnosti o mjerama poduzetima protiv širenja terorističkog sadržaja.
3. Izvješća za potrebe transparentnosti sadržavaju barem:
 - (a) informacije o mjerama koje je pružatelj usluga smještaja na poslužitelju poduzeo u vezi s otkrivanjem, identificiranjem i uklanjanjem terorističkog sadržaja;
 - (b) informacije o mjerama koje je pružatelj usluga smještaja na poslužitelju poduzeo radi sprečavanja ponovnog postavljanja sadržaja koji je prethodno uklonjen ili kojem je prethodno onemogućen pristup zbog toga što se smatra terorističkim sadržajem;
 - (c) broj terorističkih sadržaja koji su uklonjeni ili kojima je onemogućen pristup na temelju naloga, prijava odnosno proaktivnih mjera;
 - (d) pregled i ishod postupaka za podnošenje pritužbi.

Članak 9.

Zaštitne mjere povezane s primjenom i provedbom proaktivnih mjera

1. Ako pružatelji usluga smještaja na poslužitelju za provjeru sadržaja koje pohranjuju upotrebljavaju automatizirane alate u skladu s ovom Uredbom, dužni su se pobrinuti za djelotvorne i primjerene zaštitne mjere kojima se osigurava da se o tim sadržajima donose ispravne i utemeljene odluke, osobito kad je riječ o odlukama o uklanjanju sadržaja koji se smatra terorističkim sadržajem ili o onemogućavanju pristupa tom sadržaju.

2. Zaštitne mjere osobito obuhvaćaju ljudski nadzor i provjere kad je to primjereno i uvijek kad je potrebna detaljna procjena relevantnog konteksta kako bi se utvrdilo treba li se određeni sadržaj smatrati terorističkim sadržajem.

Članak 10.

Mehanizmi za podnošenje pritužbi

1. Pružatelji usluga smještaja na poslužitelju uspostavljaju djelotvorne i pristupačne mehanizme kojima se pružateljima sadržaja čiji je sadržaj uklonjen ili čijem je sadržaju onemogućen pristup zbog prijave na temelju članka 5. ili zbog proaktivnih mjera na temelju članka 6. omogućava podnošenje pritužbe protiv radnje pružatelja usluga smještaja na poslužitelju kojom se zahtijeva vraćanje sadržaja.
2. Pružatelji usluga smještaja na poslužitelju dužni su odmah obraditi svaku primljenu pritužbu i vratiti sadržaj bez suvišnog odgađanja ako je uklanjanje ili onemogućavanje pristupa bilo neopravdano. Dužni su obavijestiti podnositelja pritužbe o ishodu obrade pritužbe.

Članak 11.

Informiranje pružatelja sadržaja

1. Kad pružatelji usluga smještaja na poslužitelju uklone teroristički sadržaj ili onemoguće pristup terorističkom sadržaju, ti pružatelji pružatelju sadržaja stavljaju na raspolaganje informacije o tome da je teroristički sadržaj uklonjen ili da je tom sadržaju onemogućen pristup.
2. Na zahtjev pružatelja sadržaja pružatelj usluga smještaja na poslužitelju obavještuje pružatelja sadržaja o razlozima za uklanjanje ili onemogućavanje pristupa i o mogućnostima za osporavanje odluke.
3. Obveza na temelju stavaka 1. i 2. nije primjenjiva ako nadležno tijelo odluči da se informacije ne objavljuju na osnovi javne sigurnosti, kao što su sprečavanje, istraga, otkrivanje i progon kaznenih djela terorizma, onoliko koliko je nužno, ali ne dulje od [četiri] tjedna od donošenja te odluke. U tom slučaju pružatelj usluga smještaja na poslužitelju ne smije iznositi nikakve informacije o tome da je teroristički sadržaj uklonjen ili da je tom sadržaju onemogućen pristup.

ODJELJAK IV.

Suradnja nadležnih tijela, tijela Unije i pružatelja usluga smještaja na poslužitelju

Članak 12.

Sposobnosti nadležnih tijela

Države članice dužne su se pobrinuti da njihova nadležna tijela raspolažu potrebnim sposobnostima i dovoljnim sredstvima za postizanje ciljeva ove Uredbe i ispunjavanje svojih obveza na temelju ove Uredbe.

Članak 13.

Suradnja pružatelja usluga smještaja na poslužitelju, nadležnih tijela i, ako je primjenjivo, odgovarajućih tijela Unije

1. Nadležna tijela u državama članicama komuniciraju, koordiniraju se i surađuju jedna s drugim i, prema potrebi, s relevantnim tijelima Unije, kao što je Europol, u vezi s

naložima za uklanjanje i prijavama kako bi se izbjeglo udvostručavanje aktivnosti, poboljšala koordinacija i izbjeglo ometanje istraga u različitim državama članicama.

2. Nadležna tijela u državama članicama komuniciraju, koordiniraju se i surađuju s nadležnim tijelom iz članka 17. stavka 1. točaka (c) i (d) u vezi s mjerama poduzetima na temelju članka 6. i mjerama izvršavanja zakonodavstva na temelju članka 18. Države članice dužne su se pobrinuti da nadležno tijelo iz članka 17. stavka 1. točaka (c) i (d) raspolaže svim relevantnim informacijama. U tu svrhu države članice osiguravaju odgovarajuće komunikacijske kanale ili mehanizme kako bi osigurale da se relevantne informacije razmjenjuju pravodobno.
3. Države članice i pružatelji usluga smještaja na poslužitelju mogu odlučiti upotrebljavati namjenske alate, uključujući, ako je primjenjivo, one koje su uspostavila relevantna tijela Unije, kao što je Europol, kako bi se olakšalo osobito:
 - (a) obradu i povratne informacije u vezi s naložima za uklanjanje na temelju članka 4.;
 - (b) obradu i povratne informacije u vezi s prijavama na temelju članka 5.;
 - (c) suradnju u cilju utvrđivanja i provedbe proaktivnih mjera na temelju članka 6.
4. Kad pružatelji usluga smještaja na poslužitelju budu upoznati s bilo kojim dokazom kaznenih djela terorizma, ti pružatelji o tome odmah obavješćuju u skladu s člankom 14. stavkom 2. tijela nadležna za istragu i kazneni progon u zahvaćenoj državi članici ili točku za kontakt u državi članici u kojoj imaju glavni poslovni nastan ili pravnog zastupnika. Pružatelji usluga smještaja na poslužitelju mogu, ako nisu sigurni, proslijediti informacije Europolu radi odgovarajućih daljnjih radnji.

Članak 14.

Točke za kontakt

1. Pružatelji usluga smještaja na poslužitelju dužni su uspostaviti točku za kontakt za potrebe primanja naloga za uklanjanje i prijava elektroničkim putem te su se dužni pobrinuti za brzu obradu tih naloga i prijava u skladu s člancima 4. i 5. Pružatelji su se dužni pobrinuti da su te informacije dostupne javnosti.
2. U informacijama iz stavka 1. navode se službeni jezici Unije, kako je navedeno u Uredbi 1/58, na kojima se može obratiti točki za kontakt i na kojima se vodi daljnja korespondencija u vezi s naložima za uklanjanje i prijavama na temelju članka 4. odnosno 5. Među tim jezicima barem je jedan od službenih jezika države članice u kojoj pružatelj usluga smještaja na poslužitelju ima glavni poslovni nastan ili u kojoj njegov pravni zastupnik u skladu s člankom 16. ima boravište ili poslovni nastan.
3. Države članice uspostavljaju točku za kontakt za obradu zahtjeva za pojašnjenje i povratnih informacija u vezi s naložima za uklanjanje i prijavama koje su one izdale. Informacije o točki za kontakt moraju biti dostupne javnosti.

ODJELJAK V.

PROVEDBA I IZVRŠAVANJE ZAKONODAVSTVA

*Članak 15.
Nadležnost*

1. Država članica u kojoj se nalazi glavni poslovni nastan pružatelja usluga smještaja na poslužitelju ima nadležnost za potrebe članka 6., 18. i 21. Smatra se da je pružatelj usluga smještaja na poslužitelju koji nema glavni poslovni nastan u nekoj od država članica u nadležnosti države članice u kojoj pravni zastupnik iz članka 16. ima boravište ili poslovni nastan.
2. Ako pružatelj usluga smještaja na poslužitelju ne imenuje pravnog zastupnika, nadležnost imaju sve države članice.
3. Ako je tijelo druge države članice izdalo nalog za uklanjanje u skladu s člankom 4. stavkom 1., ta je država članica nadležna za poduzimanje mjera prisile u skladu sa svojim nacionalnim pravom kako bi se izvršio nalog za uklanjanje.

*Članak 16.
Pravni zastupnik*

1. Pružatelj usluga smještaja na poslužitelju koji nema poslovni nastan u Uniji, ali nudi usluge u Uniji, imenuje u pisanom obliku pravnu ili fizičku osobu kao svojeg pravnog zastupnika u Uniji za potrebe primanja, ispunjavanja i izvršavanja naloga za uklanjanje, prijava, zahtjeva i odluka koje izdaju nadležna tijela na temelju ove Uredbe. Pravni zastupnik dužan je imati boravište ili poslovni nastan u jednoj od država članica u kojima pružatelj usluga smještaja na poslužitelju nudi usluge.
2. Pružatelj usluga smještaja na poslužitelju povjerava pravnom zastupniku da u njegovo ime prima, ispunjava i izvršava naloge za uklanjanje, prijave, zahtjeve i odluke iz stavka 1. u svoje ime. Pružatelji usluga smještaja na poslužitelju dužni su svojim pravnim zastupnicima dati sve ovlasti i resurse potrebne za suradnju s nadležnim tijelima i ispunjavanje tih odluka i naloga.
3. Imenovani pravni zastupnik može se smatrati odgovornim za neispunjavanje obveza koje proizlaze iz ove Uredbe, čime se ne dovodi u pitanje odgovornost pružatelja usluga smještaja na poslužitelju te pravne radnje koje bi se mogle pokrenuti protiv tog pružatelja.
4. Pružatelj usluga smještaja na poslužitelju obavješćuje nadležno tijelo iz članka 17. stavka 1. točke (d) u državi članici u kojoj pravni zastupnik ima boravište ili poslovni nastan. Informacije o pravnom zastupniku moraju biti dostupne javnosti.

**ODJELJAK VI.
ZAVRŠNE ODREDBE**

*Članak 17.
Imenovanje nadležnih tijela*

1. Svaka država članica imenuje tijelo ili tijela odgovorna za:
 - (a) izdavanje naloga za uklanjanje u skladu s člankom 4.;
 - (b) otkrivanje i identificiranje terorističkog sadržaja te njegovo prijavljivanje pružatelju usluga smještaja na poslužitelju u skladu s člankom 5.;
 - (c) nadziranje provedbe proaktivnih mjera u skladu s člankom 6.;

- (d) izvršavanje obveza na temelju ove Uredbe putem kazni u skladu s člankom 18.
2. Najkasnije [*six months after the entry into force of this Regulation*] države članice obavješćuju Komisiju o nadležnim tijelima iz stavka 1. Komisija tu obavijest i sve njezine izmjene objavljuje u *Službenom listu Europske unije*.

Članak 18.
Kazne

1. Države članice utvrđuju pravila o kaznama primjenjivima na pružatelje usluga smještaja na poslužitelju koji povrijede obveze na temelju ove Uredbe i poduzimaju sve potrebne mjere kako bi osigurale njihovu provedbu. Te su kazne ograničene na povrede obveza na temelju:
- (a) članka 3. stavka 2. (uvjeti pružatelja usluga smještaja na poslužitelju);
 - (b) članka 4. stavaka 2. i 6. (izvršavanje naloga za uklanjanje i povratne informacije u vezi s tim nalogima);
 - (c) članka 5. stavaka 5. i 6. (procjena sadržaja iz prijave i povratne informacije u vezi s tim prijavama);
 - (d) članka 6. stavaka 2. i 4. (izvješće o proaktivnim mjerama i o provedbi proaktivnih mjera na temelju odluke kojom se nameću konkretne proaktivne mjere);
 - (e) članka 7. (čuvanje podataka);
 - (f) članka 8. (transparentnost);
 - (g) članka 9. (zaštitne mjere povezane s proaktivnim mjerama);
 - (h) članka 10. (postupci za podnošenje pritužbi);
 - (i) članka 11. (informiranje pružatelja sadržaja);
 - (j) članka 13. stavka 4. (informiranje o dokazima kaznenih djela terorizma);
 - (k) članka 14. stavka 1. (točke za kontakt);
 - (l) članka 16. (imenovanje pravnog zastupnika).
2. Predviđene kazne moraju biti djelotvorne, proporcionalne i odvraćajuće. Države članice najkasnije u roku od [*within six months from the entry into force of this Regulation*] obavješćuju Komisiju o tim pravilima i mjerama te joj odmah priopćuju sve naknadne izmjene koje utječu na ta pravila i mjere.
3. Države članice dužne su se pobrinuti da nadležna tijela u utvrđivanju vrste i razine kazni uzmu u obzir sve relevantne okolnosti, među ostalim:
- (a) prirodu, težinu i trajanje povrede;
 - (b) namjeru ili nemar u počinjenju povrede;
 - (c) prethodne povrede pravne osobe koja se smatra odgovornom;
 - (d) financijsku snagu pravne osobe koja se smatra odgovornom;
 - (e) razinu suradnje koju pružatelj usluga smještaja na poslužitelju održava s nadležnim tijelima.
4. Države članice dužne su se pobrinuti da se sustavno nepoštovanje obveza na temelju članka 4. stavka 2. kažnjava novčanim kaznama u iznosu od najviše 4 % svjetskog

prihoda koji je pružatelj usluga smještaja na poslužitelju ostvario u prethodnoj poslovnoj godini.

Članak 19.

Tehnički zahtjevi i izmjene predložaka za naloge za uklanjanje

1. Komisija je ovlaštena za donošenje delegiranih akata u skladu s člankom 20. kako bi se ova Uredba dopunila tehničkim zahtjevima za elektronička sredstva koja nadležna tijela upotrebljavaju za slanje naloga za uklanjanje.
2. Komisija je ovlaštena za donošenje takvih delegiranih akata radi izmjene priloga I., II. i III. kako bi se moglo djelotvorno uvoditi potencijalna poboljšanja u pogledu sadržaja obrazaca naloga za uklanjanje i obrazaca koje treba upotrebljavati za dostavljanje informacija o nemogućnosti izvršenja naloga za uklanjanje.

Članak 20.

Delegiranje ovlasti

1. Ovlast za donošenje delegiranih akata dodjeljuje se Komisiji podložno uvjetima utvrđenima u ovom članku.
2. Ovlast za donošenje delegiranih akata iz članka 19. dodjeljuje se Komisiji na neodređeno vrijeme počevši od [*date of application of this Regulation*].
3. Europski parlament ili Vijeće u svakom trenutku mogu opozvati delegiranje ovlasti iz članka 19. Odlukom o opozivu prekida se delegiranje ovlasti koje je u njoj navedeno. Opoziv počinje proizvoditi učinke sljedećeg dana od dana objave te odluke u *Službenom listu Europske unije* ili na kasniji dan naveden u toj odluci. On ne utječe na valjanost delegiranih akata koji su već na snazi.
4. Prije donošenja delegiranog akta Komisija se savjetuje sa stručnjacima koje je imenovala svaka država članica u skladu s načelima utvrđenima u Međuinstitucijskom sporazumu o boljoj izradi zakonodavstva od 13. travnja 2016.
5. Čim donese delegirani akt, Komisija ga istodobno priopćuje Europskom parlamentu i Vijeću.
6. Delegirani akt donesen na temelju članka 19. stupa na snagu samo ako Europski parlament ili Vijeće u roku od dva mjeseca od priopćenja tog akta Europskom parlamentu i Vijeću na njega ne podnesu nikakav prigovor ili ako su prije isteka tog roka i Europski parlament i Vijeće obavijestili Komisiju da neće podnijeti prigovore. Taj se rok produljuje za dva mjeseca na inicijativu Europskog parlamenta ili Vijeća.

Članak 21.

Praćenje

1. Države članice od svojih nadležnih tijela i od pružatelja usluga smještaja na poslužitelju u svojoj nadležnosti prikupljaju informacije o mjerama koje su poduzete u skladu s ovom Uredbom te šalju te informacije Komisiji svake godine do [31. ožujka]. Te informacije uključuju:
 - (a) informacije o broju izdanih naloga za uklanjanje i prijava, broju terorističkih sadržaja koji su uklonjeni ili kojima je onemogućen pristup, uključujući odgovarajuće rokove na temelju članaka 4. i 5.;

- (b) informacije o konkretnim proaktivnim mjerama poduzetima na temelju članka 6., uključujući broj terorističkih sadržaja koji su uklonjeni ili kojima je onemogućen pristup, uključujući odgovarajuće rokove;
 - (c) informacije o broju pokrenutih postupaka za podnošenje pritužbi i mjerama koje su pružatelji usluga smještaja na poslužitelju poduzeli na temelju članka 10.;
 - (d) informacije o broju pokrenutih postupaka za dobivanje pravne zaštite i odlukama koje je donijelo nadležno tijelo u skladu s nacionalnim pravom.
2. Najkasnije [*one year from the date of application of this Regulation*] Komisija uspostavlja detaljan program za praćenje ostvarenja, rezultata i učinaka ove Uredbe. U programu praćenja utvrđuju se pokazatelji te sredstva i vremenski intervali za prikupljanje podataka i drugih potrebnih dokaza. Utvrđuju se mjere koje su Komisija i države članice dužne poduzeti radi prikupljanja i analiziranja podataka i drugih dokaza u cilju praćenja napretka i evaluacije ove Uredbe u skladu s člankom 23.

Članak 22.

Izvješće o provedbi

Najkasnije [*two years after the entry into force of this Regulation*] Komisija je dužna podnijeti izvješće o primjeni ove Uredbe Europskom parlamentu i Vijeću. Informacije o praćenju na temelju članka 21. i informacije dobivene na temelju obveza transparentnosti iz članka 8. uzimaju se u obzir u izvješću Komisije. Države članice dostavljaju Komisiji sve potrebne informacije za pripremu tog izvješća.

Članak 23.

Evaluacija

Najkasnije [*three years from the date of application of this Regulation*] Komisija provodi evaluaciju ove Uredbe i podnosi Europskom parlamentu i Vijeću izvješće o primjeni ove Uredbe, koje obuhvaća funkcioniranje i djelotvornost zaštitnih mjera. Uz izvješće se prema potrebi prilažu zakonodavni prijedlozi. Države članice dostavljaju Komisiji sve potrebne informacije za pripremu tog izvješća.

Članak 24.

Stupanje na snagu

Ova Uredba stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Počinje se primjenjivati [6 mjeseci nakon njezina stupanja na snagu].

Ova je Uredba u cijelosti obvezujuća i izravno se primjenjuje u svim državama članicama.

Sastavljeno u Bruxellesu,

Za Europski parlament
Predsjednik

Za Vijeće
Predsjednik